Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити

Эркин-Тоо

WWW.ERKIN-TOO.KG | Жума, 2022-жылдын 18-февралы | №19 (3354)

ЖРТга КАТТОО БАШТАЛДЫ

Кыргыз Республикасында 14-февралдан баштап мектеп бүтүрүүчүлөрүн жалпы республикалык тестирлөөгө каттоо башталды. Бул туурасында Билим берүү жана илим министрлигинин Мектеп, мектептен тышкаркы жана кошумча билим берүү департаментинин башчысы Марат Үсөналиев маалымат жыйынында билдирди. ЖРТга каттоо 6-апрелге чейин улантылып, ага катышууну каалоочулар онлайн режиминде да каттала алышат.

КАЛК ҮЧҮН ЫҢГАЙЛУУ

Саламаттык сактоо министрлиги айдоочулук күбөлүк алуу үчүн 083, ЖОЖго тапшыруу жана ишке орношуу үчүн талап кылынчу 086, майыптыкты алуу боюнча 088 жана убактылуу эмгекке жарамсыздык боюнча справкаларды автоматташтыруу зарылдыгын кароодо. Кошумчалай кетсек, учурда психоневрологиялык жана наркологиялык каттоодо жоктугу боюнча справка автоматташтырылган. Саламаттык сактоо министринин орун басары Б.Жангазиевдин маалымат жыйынында билдирүүсү боюнча 2021-жылы мындай багыттагы 90 миң даана справка берилген.

КАЗЫБЕК КАЗАЛЧЫ

Казыбек казалчы акталды. Казыбек казалчынын 120 жылдыгын утурлай мындай чечимди Кыргыз Республикасынын Жогорку Соту кабыл алды. Чечимге ылайык СССРдин Аскердик трибуналынын жана Жогорку Сотунун өкүмдөрү жокко чыгарылды. Учурунда “тар заман”, “зар заман” деп өзү жашаган доордун оош-кыйыштарын ырдап келген акындын чыгармачылыгы реакциячыл деп бааланып, басып чыгарууга тыюу салынган.

Казыбек Мамбетимин уулунун ишин жаңы жагдайларга байланыштуу кайра кароо тууралуу өтүнүчү менен Башкы прокуратура Жогорку Сотко кайрылган. Аны актоо боюнча демилгечи топту ырчы Токтобек Асаналиев жетектеген.

ГЕРМАНИЯ ЭШИГИН АЧТЫ

Коронавирус илдетинин жайылышына байланыштуу Германия 2020-жылы чет элдик жарандардын өлкө аймагына кирүүсүнө тыюу салган. 2022-жылдын 13-февралынан баштап Германия Дары каражаттарынын Европалык агентствосу жактырган вакцина менен эмдөөнүн толук циклинен өткөн чет элдик жарандар кире ала тургандыгын жарыялады. Кыргыз Республикасы Германияга кирүүгө тыюу салган мамлекеттердин тизмесинен чыгарылган. Андыктан ал жакка барууну каалагандар виза алуу үчүн Германиянын Бишкектеги элчилигине арыз менен кайрыла алышат.

Акылбек ЖАПАРОВ:

“Менин ишиме эл өз баасын берет”

3-4-БЕТТЕРДЕ

Майрамбек АЖЫБАЕВ:

“Тапкан пайдага жараша салык төлөөнү кепилдик кылат”

5-БЕТТЕ

Аман БОКОМБАЕВ:

“Адам тагдырына калыс кароо кадыр-барк алып келет”

9-БЕТТЕ

КОЙНУ КЕНЕН САРЫ-ӨЗӨН

ЖОЛУ ОҢОЛГОНДУН ИШИ ОҢОЛОТ

Президент Садыр Жапаров 15-февралда Чүй облусуна болгон жумушчу сапарынын алкагында Бишкек – Кара-Балта унаа жолун реконструкциялоонун жүрүшү менен таанышты.

Бул унаа жолдун жалпы узундугу 52,5 чакырымды түзөт. Анын 7,4 чакырымын реконструкциялоо иштери улануууда. Калктуу конуштардагы реконструкцияланган жолдун негизги унаа жүрүүчү бөлүгү алты тилкелүү болуп, туурасы 3,5 метрди түзөт.

Мамлекет башчысы Бишкектин түндүк айланма жолун реконструкциялоо жана Профсоюз көчөсүн бойлой айланып өтүүчү жолдун курулуш долбоорлору менен таанышты. Бул долбоорлор ишке ашса жарандар үчүн өлкөнүн борборуна кирип-чыгууда ыңгайлуулук жаралат. Президент тиешелүү министрликке курулуш иштерин өз убагында жана сапаттуу жүргүзүүнү көзөмөлгө алууну тапшырды.

ИШКЕРЛЕРДИН САЛЫМЫ

Арматура чыгарууга адистешкен «Азия Сталь» ЖЧКсына барган Өлкө башчысы ата мекендик ишкерлердин өлкөнүн социалдык-экономикалык тармагын өнүктүрүүгө кошкон өзгөчө салымын белгиледи.

Үстүбүздөгү жылдын февралында Россия-Кыргыз өнүктүрүү фондунун (РКӨФ) колдоосу менен ишке кирген бул ишкана кыргыз ишкерлери менен индиялык Doshi Technologies Pvt. Ltd компаниясынын катышуусунда түзүлгөн. Завод курулуш материалдарынын — арматуранын өздүк наркынын импорттук арматурага салыштырмалуу 10%га чейин төмөндөшүнө шарт түзөт.

Россия-Кыргыз өнүктүрүү фондунун башкармалыгынын төрагасы Артем Новиков өткөн жылы фонд тарабынан өндүрүш, агроөнөр жай, байланыш жана IT, транспорт, логистика, туризм жана башка тармактардагы 333 долбоор 44,2 млн долларга каржылангандыгын билдирди.

АЛГАЧКЫ АТА МЕКЕНДИК АВТОБУС

Андан кийин Президент Садыр Жапаров ата мекендик автобустарды кураштыруу менен алектенген «Белес.kg» ЖЧКсынын ишмердүүлүгү менен таанышты.

«Белес.kg» ТС — WMI Code K59 уникалдуу кодун берген «SAE» (АКШ) автоунаа инженерлери тарабынан тастыктама алып, бул өндүрүштү уюштурууга жана дүйнөлүк компаниялар менен кызматташууга жол ачкан. Пилоттук долбоорду ишке ашыруу үчүн өнөктөштөр менен тыгыз байланыш түзүлүп, DAF Components (Нидерланд), ZF Friedrichshafen AG (Германия), НПП ИТЭЛМА (Россия) жана SSAB (Швеция) чет элдик компаниялар менен тетиктерди алууга келишимдер түзүлгөн. Толук кураштыруу кыргызстандык адистер тарабынан ишке ашкандыктан, автобусту толугу менен ата мекендик продукция деп айтууга болот. Учурда Евро 5 стандартындагы дизелдик кыймылдаткыч менен жабдылган шаардык жүргүнчүлөрдү ташуучу автотранспорттун сыноодогу үлгүсүн чыгаруу аяктады. Абанын булганышы боюнча учурдагы кырдаалды эске алуу менен компания кезектеги сыноодогу үлгүсүн электр кыймылдаткычы менен чыгарууну чечкен.

Биринчи ата мекендик автобусту Садыр Жапаров өзү рулга отуруп сынап көрдү. Ал ата мекендик өндүрүшчүлөрдү колдоо максатында мамлекет бул ишканада чыгарылган 10 автобустун алгачкы партиясын сатып аларын айтты.

ИРИ ИШКАНА КЕҢЕЙЕТ

Жайыл районунун Кара-Балта шаарындагы “Вулкан плюс” ЖЧКсы түзүлгөндөн бери 11 жыл аралыгында өлкөдөгү тоокен ишканалары жана цемент заводдору менен иштешип, тегирмендердин, майдалоочу жабдыктардын, мештерди жана автоунааларды тетиктерин чыгарып келе жатат. Өндүрүштүк кубаттуулугу жылына 30 миң тонна. Акыркы 5 жылдын ичинде компания өлкөдөгү эң ийгиликтүү 200 компаниянын катарына кирген. 2021-жылга товардык продукциянын көлөмү 727,5 млн сомду түздү.

Ишкананын ишмердүүлүгү менен таанышкан Садыр Жапаров “Вулкан плюс” ЖЧКсынын тоо-кен таштарын майдалоочу шарларды жана металл буюмдарды куюучу линиясынын курулушу үчүн капсула салды. Курулушу аяктап ишке кирсе, ишкананын өндүрүмдүүлүгүн жылына 100 миң тоннага чейин жеткирүүгө мүмкүндүк берет. Ишкананын ишине канааттанган Мамлекет башчысы ишкерлерди колдоо мамлекеттин экономика тармагындагы артыкчылыктуу багыттарынын бири экендигин белгиледи.

КУТТУКТОО

Президент Садыр Жапаров 16-февралда Германия Федеративдүү Республикасынын Федералдык Президенти Франк-Вальтер Штайнмайерди экинчи мөөнөткө кайра шайланышы менен куттуктады.

Куттуктоодо: “Кыргызстан үчүн Германия менен өз ара пайдалуу кызматташтыкты өнүктүрүү артыкчылыктуу мүнөзгө ээ жана биз кыргыз-герман өз ара мамилелеринин ырааттуу кеңейтилишине зор маани беребиз. 2022-жылдын 3-февралында Кыргыз Республикасы менен Германия Федеративдүү Республикасынын ортосундагы дипломатиялык мамилелердин түзүлгөндүгүнө 30 жыл толду. Бул мөөнөттүн ичинде эки өлкөнүн ортосунда достук мамилелер түзүлүп, учурда ар кандай чөйрөлөрдө көп кырдуу кызматташуу жигердүү өнүгүүдө”, - деп айтылат.

ЭДИЛ БАЙСАЛОВ ТӨРАГА

Бириккен Улуттар Уюмунун Европа экономикалык комиссиясынын Аткаруу комитетинин 120-кеңешмесинин катышуучулары БУУ ЕЭК Туруктуу өнүктүрүү боюнча Аймактык форумунун төрагалыгына КР Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары Эдил Байсаловдун талапкерлигин жактырышты.

Иш-чара 2022-жылдын 6-7-апрелинде Женева шаарында өтөт.

“КӨЧМӨНДӨР МУРАСЫ”

Өлкө жетекчиси Садыр Жапаров 16-февралда “Көчмөндөр мурасы” Улуттук холдинг компаниясы” ачык акционердик коомунун ишмердүүлүгү боюнча жумушчу кеңешме өткөрдү.

Жыйындын жүрүшүндө компания ата мекендик экономиканы, өнөр жайды, гидроэнергетикалык потенциалды, санариптик технологияларды өнүктүрүүгө багытталган 32 долбоорду сунуштады. Анда Ысык-Көл облусуна цемент заводун куруу, өндүрүштүк кубаттуулугу жылына 5 миллион тоннага жеткен “Кавак” күрөң көмүр бассейнин, Куттисай, Талды-Булак, Андаш кендерин өздөштүрүү бар. Андан сырткары “Чоң-Кемин”, “Кара-Көл” жана “Орто-Токой” ГЭСтерин салуу, билим берүү жана IT тармагын колдоо жана өнүктүрүү да каралган.

Сунуш кылынган долбоорлордун концепциясын жактырган Садыр Жапаров компаниянын 2022-жылга карата бюджетин бекитип, долбоорлорду өз убагында жана сапаттуу ишке ашыруунун маанилүүлүгүн белгиледи.

КЕЛЕЧЕК МУУНДУН РУХАНИЙ-АДЕП-АХЛАКТЫК ӨНҮГҮҮСҮ

КРнын Мамлекеттик катчысы Сүйүнбек Касмамбетовдун төрагалыгында 16-февралда 2021-2026-жылдарга инсандын руханий-адеп-ахлактык өнүгүүсү жана дене тарбиясы жөнүндө концепцияны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планынын бет ачары өттү.

Сүйүнбек Касмамбетов өлкөнүн өнүгүп-өсүшүнө салым кошушу үчүн руханий жактан тапталган, дени сак, билим деңгээли өскөн, тарыхты мыкты билген, каада-салтты урматтаган, башка элдердин ишенимдерин сыйлаган, этностор аралык мамилелерди урматтаган, көп тилди өздөштүргөн кыргыз жаранын калыптандыруу милдети тургандыгын белгиледи.

Даярдаган
Жылдыз ДЫЙКАНОВА

Түз суроого – түз жооп

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек ЖАПАРОВ:

“МЕНИН ИШИМЕ ЭЛ ӨЗ БААСЫН БЕРЕТ”

КР Министрлер Кабинетинин Төрагасы – КРнын Президентинин Администрациясынын жетекчиси Акылбек Жапаров 15-февралда маалымат жыйын өткөрүп, журналисттердин суроолоруна жооп берди.

- Акылбек Үсөнбекович, Жогорку Кеңештин депутаттары тарабынан сиздин дарегиңизге ар кандай сындар айтылып жатат. Депутат Жеңишбек Токторбаев: “Кумтөр” боюнча маалыматты жашырууда. Акылбек Жапаров төрөлгөндө еврейлер ыйлаган...” деп айтты. Бул сын боюнча эмнелерди айта аласыз?

- Мен парламенттин 3 чакырылышынын депутаты болгом. Депутаттар көп учурда чын-тамашаны аралаштырып сүйлөшөт. Балким, ошондой болсо керек. Буюрса, “Кумтөр” боюнча сүйлөшүүлөр аягына чыгайын деп калды. Марттын он бешине чейин канадалыктар менен сүйлөшүүнү тынч жыйынтыктоого макулдаштык. Жакынкы аралыкта бул маселе тууралуу Президент маалымат берет. Биз толук маалыматтын баарын парламентке дагы беребиз. “Кумтөргө” тышкы башкарууну киргизгенде эсебинде болгону 48 миң доллар акча бар болчу. Өзүңүздөр билесиздер, бул эң чоң ири ишканалардын бири. Канадалыктар 4-5 жылдан бери кыргыздар бир күнү мекемени өздөрүнө алат деген ой менен даярданып эле жүрүшкөн экен. Алтындын баасы улам көтөрүлгөн сайын кеткилери келбей жүрүптүр. Бирок, азыркы санарип технологияларды колдонуп, чет мамлекеттердеги банктарда эсептерди ачып, акчалардын баарын ошол жакта кармашчу экен. Жылдын аягына чейин жалпы жонунан 326-329 млн доллар киреше көрдүк. Компанияга жүгүртүү үчүн бир айда 35 млн доллардан 50 млн долларга чейин капитал керек. Ошол акчаны алып койсок, бюджетке салыктан башка 220 млн доллар таза киреше берип жатат. Мурун “Кумтөрдү” башкарып жаткан канадалыктар 4 пайыз салыкты дагы төлөбөй жүргөн. Азыр аны дагы төлөп жатат. Жалпысынан дүң кирешенин 18 пайызын өлкөгө төлөп берүүдө. Мурунку планга караганда 4,5 млрд сом көп акча төлөп берди. Иш ачык-айкын жүрүүдө. Бирок, депутаттар сурап жаткан сырларды канадалыктар менен жабык эшик артында, акыркы сүйлөшүүлөр бүткөндөн кийин сиздерге да айтып беребиз.

- Өндүрүлгөн алтын кайда, кимге, канчадан сатылып жатат? Ушул суроо коомчулукта көп айтылып жатпайбы. Ачыктай аласызбы? Буга чейинки президенттер “Кумтөрдөгү” коррупцияга аралашкан деп айткан элеңиз. УКМК Аскар Акаевди таптаза кылып кетирди. Аскар Акаевич дагы сизди күнөөлөп келген...

- Мамлекеттик комиссиянын төрагасы катары парламентте отчёт берип жатып, 2003-жылы “Центерра” компаниясы түзүлгөндө австралиялык бир компания акцияларды алып, 44,3 млн долларга сатып кеткен, ошонун аягы биринчи президенттин тууганларына келип такалганын айткам. Аны 2012-2013-жылдары Башкы прокуратура териштирип, далилдеп берген. Аялынын жакын тууганлары качып жүргөн экен, алар дагы келип тастыктады. Кимиси күнөөлүү же күнөөлүү эмес экенин сот чечим чыгарып жатат. “Кумтөрдү” кыргыз элине алып бергенде президенттердин тагдыры мынчалык кейиштүү болбойт эле деп ойлом. Садыр Нургожоевич мени комиссиянын төрагасы кылып чакырып жатканда, “Менден үчүнчү ирет президент суранып жатат, мен бул ишти аягына чыгара алам, тарыхын, механизмдерин билем. Кыргыздын кызыкчылыгын коргой алчу юристтер, иштетип кетчү кыргыздын жигиттери дагы бар. Бирок, саясий эрк керек” – деп айткам. “Алтынды көргөндө периште дагы адашыптыр” дегендей, буга чейин президенттер дагы адашып жүргөн. Аларды көргөн калгандары дагы адашып, “крыша” болуп жүрүшкөн. Камчыбек Кыдыршаевич “крышалардын” баарын жойгондуктан, 31 млрд сом казынага түшүп жатпайбы. Акаев келип, мойнуна алып, тастыктап, коррупциялык учурлар болгонун айткандан кийин, “Центерра” компаниясы дагы сүйлөшүүлөргө ыкчамыраак бара баштады.

Ал эми 350 тонна алтын казып алып жаткан Россия дагы алтынды сыртка чыгарган жери жок. Биздин алтын дагы сыртка чыкпады. Биз аны сатып, андан түшкөн акчалардын баарын экономикага киргизип жатабыз. Ошондуктан, кабатыр болбоңуздар. Буга чейин 410 тонна алтын сыртка чыгарылып сатылып кеткен. Биз мындан нары колубуздан келсе алтынды Кыргызстандын ичинде алып калсакпы деп жатабыз. Азыр ага Министрлер Кабинетинин, Улуттук банктын, бөлөк банктардын мүмкүнчүлүктөрү бар.

- Жол маселеси аябай курч болуп турат. Бул тармакта маселени чечүү үчүн кандай иш-аракеттер жүрүүдө?

- Быйыл 20 миң тонна битум алып бергени жатабыз. Былтыр 5-7 миң тонна битум алынган эмес. 3 жолу тендер өткөрдүк, компаниялар келбей жатат. Ошондуктан, заводдорго түз чыгып, алып келип беребиз. Бул өткөн жылга караганда 4 эсе көп жолдор оңдолот дегенди билдирет. Былтыр 70 миң чарчы метр жамоо иштери жасалса, быйыл 400 миң чарчы метр жасалсын, 250 миң метр жаңы жолдор салынсын, райондук деңгээлдеги жолдорду ондоону 650-730 км.га чыгарасыңар деп тапшырма берилген. Транспорт министрлигинде чоң реформалар жүрүүдө. Жакында “Кыргыз авто жолдору” деген мамлекеттик мекеме түзүлдү. Жол фондусу түзүлүп, акчаларын бөлүп бердик. Битум сатып алганы 4 млрд сом даяр. Мындан сырткары 400 техника алып беребиз. Түштүк Корея, Россия, Кытай менен сүйлөшүп жатабыз. Бул жылы ирригация менен жолдорго абдан чоң көңүл бурулууда.

- Өзүңүздүн орун басарыңыз Эдил Байсаловдун ишмердүүлүгүнө кандай баа бересиз? Анын дарегине айтылган сындар жөндүү деп эсептейсизби?

- Иш болгон жерде сын айтылат. Эдил Байсаловдун жогорку потенциалы бар деп эсептейм. Ал болгону эмоциясын башкарууну үйрөнсө эле туура жолдо баратат. Мен анын кээ бир маселелерде колдоосун сезип жатам. Ага убакыт берсек, андан мамлекеттик деңгээлдеги мыкты жетекчи чыгат.

- “Акылбек Жапаров кызматтан кетет экен” деген сөз чыгып, аны Президенттин маалымат катчысы төгүндөп, “Узак мөөнөткө иштейт” деди. Өзүңүздүн чечиминизде канча мөөнөттө иштейм дейсиз?

- Кечээги күнгө бара албайт экенбиз, бүгүнкү күн Кудайдын буйругу экен. Мага чейин кимдер келип кеткен эмес. Кеткенге дагы, иштегенге дагы даярмын. Эртең менен 7де келип, түнкү 10го чейин иштеп жатам. Эл, Президент Садыр Нургожоевич өз баасын берет го деп ойлом. Экономикада сыйкырдуу таякча жок. Туруктуу өсүп-өнүгүп кеткенге 3 жыл керек. Азыркы саясий жетекчилердин баары менден 4-5 жаш кичүү экен. Президент “Кумтөрдөгү” алтын схемасынан баш тартты, бажы, салык, алкоголдогу “крышаларды” талкалаган ушундай жол менен кетсеңер, мен 3 жылда баарын ордуна коюп бере турган оюм бар деп, иштеп бере турган планымды айтып жатам.

- Казынаны 400 млрд сомго жеткизебиз деп айтып жатасыз. Бул үчүн Салык жана Бажы кызматтарынан түшкөн каражатты көбөйтүү керек. ККМ азыр толук кандуу кирбей турат. Бажы кызматына кирешени көбөйтөт деп барган жигит коррупцияга шектелип кармалды. Буга эмне деп жооп бересиз?

- Ал жигиттин күнөөлүү же күнөөлүү эмес экенин сот аныктайт. Ноябрь-декабрь айларында планды толтуруп, 1 млрд 700 млн сомго көп болгон. Ошонун планы, реформасы менен январь-февралда Бажы кызматы пландан көбүрөөк акча төктү. Мүчүлүштүктөрү болушу мүмкүн. Ал туурасында укук коргоо органдары иштеп жатышат. Мен Министрлер Кабинетинин Төрагасы катары ал жигиттин ишине канааттанып эле жаткам. Быйыл бюджетти 400 млрд сомго жеткирели деген планды койгонбуз. Кийинки жылы 500 млрд сомго жеткизели деп жатабыз. ККМ аппаратын 1991-жылдан бери коюп башташыбыз керек болчу. Буга чейинки президенттер, 30дан ашык премьерлер “Менден кийинкилер келип койсун...” деп жүрүп, ушуга жеттик. Вице-премьер-министр болуп келгенимде, дагы кийинкиге жылдырабыз дегенге болбой КНС төлөгөндөргө электрондук счет-фактураны киргиздик эле, ишкерлер 5 айдын ичинде 5 трлн 300 млрд сомго жакын товарды бири-бирине сатышыптыр. Анын ичинен 744 млрд сомду патентке чыгыштап салышып, “кара тешик” жаралып калган. 6 айдын ичинде бүтүндөй Казакстан 698 вагон жыгач материалдарын алып келсе, биздин 6 ишкерибиз Россиядан 1001 вагон жыгач алып келген. Баарын патентке таратып жиберген. 1 кубун 6 миң сомдон каттаган дагы, базарда 15 миң сомдон 21 миң сомго чейин сатты-рып жатат. Базарда турган киши 500-1000 сом эле төлөйт. Ошол үшүп соода кылган адамдан такыр салык албайлы, 6 миң сом деп каттап, 15 миң сомдон сатты-рып жаткан адамдан салык алалы деп жатабыз. ККМ аппаратын колдонгондор 8 млн сомго чейин акча жүгүртүүсү болсо, эч нерсе төлөбөйт. Муну баарына түшүндүрүүдөбүз. Бирок, товарды кимден алдыңар, ИННди айтып койгула, биз эң чоң киреше алып жаткандарды салык төлөтөлү деп жатабыз. Ушуну эл туура түшүнүш керек. 8 млн сомго чейин таптакыр салык төлөнбөйт, 8 млн сомдон 30 млн сомго чейин тармагына жараша 1 же 2 пайыз төлөйт. Куранда кырктын бирин төлө дейт. Биз жүздүн бирин бер десек, “Акылбек Жапаровду эртерээк айдабасак болбойт” деген кишилер парламентте олтурат, аны билем. Президент менен жолукканда дагы бир топ байлар “Эгерде "Салык Кодексин" Акылбек Жапаров жазып чыкса, биз үчүн бир балээ болгону турат” дептир. “Өзүңөр окудуңарбы?” десе, “Жок, окубадык. Акылбек Жапаров жазса, биз эми салык төлөй баштайбыз” деп айтышыптыр. Колунда барлар, байлар салык төлөмөйүнчө жетим-жесирлерди, майыптарды кантип багабыз?! Сиздердин жардамыңыздар менен ушул боюнча элге туура маалымат жеткизебиз деп ойлойм. ККМ аппаратын киргизүүнү базарларда гана тайм-аут алдык. Ал жакта хронометраж жүрүп жатат. 1 рулонду 3 же 30 сом деп каттап коюп, чет жактан келген жарандар сатат экен. Ошолордон салык алалы десек да мага каршы чыгып жатышпайбы. Үшүп-шишип базарда тургандардан салык алгым жок, тонналап товар алып келип, күнүнө 100-200 миң доллар соода кылып жаткандар кыргыздын мыйзамы боюнча милдеттүү түрдө салык төлөшү керек. Бүгүн же эртең система өзгөрөт, сөзсүз салык төлөшөт. Жакынкы аралыкта санарипке толук өтөбүз. Биз системаны өзгөртүүдөбүз, эл менен күрөшкөнүбүз жок. Кечээ тийиштүү документке кол койдум, көзөмөл чекти чогултуу менен “Айфон” уюлдук телефонун утуп алса болот. Мамлекеттик, муниципалдык кызматкерлерге, пенсионерлерге квартал сайын квартира коёлу деп жатабыз. Айтор, мен эл мененмин.

- Россиянын “Русатом” ишканасы менен Кыргызстан чакан атомдук электр станциясын куруу боюнча келишимге кол койгону тууралуу маалыматтар айтылган. Өлкөгө атомдук электр станция курууну кажети барбы?

- Биз азыр жаңы кылымга, жаңы доорго өттүк. Нанотехнологиялардын заманы болуп жатат. Коңшу Кытай мамлекети 100 атомдук электр станцияларын курганы турат. Белоруссия куруп бүттү. Казакстандын президенти “Биз дагы АЭС курабыз” деди. Өзбекстанда куруу долбоорлору башталды. Бул бир күндө эле курула турган нерсе эмес. АЭСти курууга 50 жылдан 100 жылга чейинки өзүнүн циклдери бар. Бизде коңшуларга окшоп күчтүү реакторлорду курбасак дагы, чакан реакторлорду куруу

(Уландысы 4-бетте)

(Башталышы 3-бетте)

боюнча Энергетика министрлиги менен "Русатом" кол коюшту. Мунун үстүндө иштей беришибиз шарт. Окумуштууларыбыз, инженерлерибиз даярдана бериши керек. Бүгүн болбосо эртең атомдук станциялар дүйнө жүзүнө тарайт.

- Сиз 100 чакан ГЭС, шамал жана күндүн нурунан энергия алчу станциялар курулат деп айткан элеңиз. Бул долбоорду ишке ашыруу үчүн каражат кайдан табылат?

- Энергетика тармагы - бизге эң чоң экспорттук потенциал алып келчү тармак. Гидроэнергетиканын 10 пайызын гана колдонуп жатабыз. Өткөн жылы суу аябай тартыш болгондуктан, баарыбыз колубузда эмне деген байлык бар экенин түшүндүк. Президент Садыр Нургожоевичтин тапшырмасы менен быйыл "Камбар-Ата-1" ГЭСнин биринчи этабын өзүбүз баштаганы жатабыз. Жакынкы аралыкты Каржы министрлиги 500 млн долларга чейин Евро фонддорго, алардын рыногуна чыкканга аракет кылып жатат. Инфраструктурасын түзүүгө 18, 8 млн доллар керек экен. Бул каражатты таптык, бюджетте бар. Буюрса, 1-апрелден тартып ишти баштайбыз. "Камбар-Ата-1" ГЭСинин курулушуна Өзбекстандын президенти Ш. Мирзиёев дагы абдан кызыкдар экен. Казакстанга болгон иш сапарымда казак президенти Касым-Жомарт Токаев дагы "Биз дагы ушул долбоорго катышсак болот эле" деген оюн айткан. Биз алар келип бул долбоорго катышканга каршы эмеспиз. Ким кандай шартта катыша турганы сүйлөшүүлөрдүн натыйжасынан болсо керек. Бирок, бул иштин алдында "Камбар-Ата – 2" ГЭСинин экинчи агрегатын коё беребиз. Ушул жылдын аягына же кийинки жылдын май айына экинчи агрегат дагы иштеп калат. Мындан сырткары 4 чакан ГЭС курууну дагы өзүбүздүн күчүбүз менен баштаганы жатабыз. Кыргыз-Орус өнүктүрүү фондусунун негизинде "Бала-Саруу" чакан ГЭСинин курулушу быйыл башталат. Долбоору бекитилип, тендер жүрүп жатат. "Бурулдай", "Орто-Токой", "Кара-Көл" чакан ГЭСтерин "Кумтөрдөн" түшкөн акчага курууга Президинтибиз жаңы ачылган "Улуу Көчмөндөрдүн Мурасы" деген компанияга милдеттендирди. Өзүбүздүн чыгаан кыздарыбыз дагы бар экен, шамалдан энергия алуу үчүн 100 агрегат коём деп жатат. Биз болгон шарттардын баарын түзүп беребиз. Токмокто күндүн нурунан 120 МВт электр энергия алчу станциянын курулушу башталат. Ысык-Көл, Жалал-Абад, Ош, Баткенде дагы ушундай станцияларды курууну баштайбыз.

"Айыл банк", "РСК банк", "Керемет" банктарынын уставдык капиталын 100 млн долларга жеткизебиз. Кепилдик фонддун негизинде "Өнүгүү" банкын 5 млрд уставдык капиталы менен түзөлү, андан кийин 5 млрд сом берип, аны дагы 100 млн долларга жеткизели деп атабыз. Булар элдин банкы болгондон кийин элдин таламын аткарат. Элге узак мөөнөттөгү, үстөк пайызы аз кредиттер керек. Ушул жылы айыл чарбасына 6 пайызга чейин 26 млрд сом кредиттерди беребиз. Булактардын баарын тактадык, 176 млн доллар кетет. Орто, чакан ГЭСтерди курганга Өкмөт кепилдик бергенге даяр.

- Ишкерлерди коргоо боюнча кандай аракеттер көрүлөт?

- Каржы полициясы жоюлду. Ал жоюлгандан кийин 5 млрд сом салык көбүрөөк түшө баштады. Коррупцияга каршы күрөшүү кызматы дагы жоюлду. Ишкерлерди коргоо боюнча Башкы прокуратурада атайын башкармалык ачылды. Биз өткөн менен алектенбей, бүгүнкү жана эртеңки күн менен алпурушуудабыз. Ишкерлерди кетирбейбиз, тескерисинче сыртган келем дегендер көбөйүп жатат. Дүйнө жүзү боюнча инвестициялардын көлөмү азайса, бизде түз инвестициянын көлөмү 26 пайызга көбөйдү. Бизден кетип жаткан акчанын көлөмү былтыркыга салыштырганда 20 пайызга азайды.

- "Асман" шаарын куруу ар кандай пикирлерди жаратып жатат. Бул долбоорду ишке ашыруу реалдуубу?

- Өзүнүн шаарын куруу кыргыз элинин кыялы. Экологиялык шаар куруу боюнча Президентибиздин кыялы иш жүзүнө ашат деп ойлойм. Биз азыр башкы пландын үстүндө иштеп жатабыз. Аябай кызыктуу сунуштар түшүп жатат. Кызыккан инвесторлор дагы бар. АКШда иштеген өзүбүздүн жараныбыз Каракол шаарында IT шаарчасын курууну пландап жатат. Анын кыялы ишке ашса, эмнеге "Асман" шаарын куруу ишке ашпайт? Астана шаарын курабыз дегенде дагы көпчүлүк ишенген эмес. Курушту, шаар өнүгүп жатат. "Ташкент Сити" долбоорун карап көргүлө. Ушундай мыкты кыялдарды ишке ашыруу өзүбүздөн көз каранды.

- Бул долбоор Ысык-Көлдүн экосистемасын бузат деген пикирлер дагы бар. Мындан сырткары, "Асман" шаарын курууну коррупцияга шектелип кармалып, 2 млн сом акча төлөп чыккан Тимур Файзиевге берип жатасыздар. Президенттин кыялы Файзиев менен ишке ашабы?

- Тимур Файзиевди көптөн бери билем. Идеяга бай бала. Биз биринчи башкы планды түзүшүбүз керек. Буга чейин бул ойкыял болсо, азыр биринчи этапка кире баштадык. Буга ушул жигит жарайт. Ал энергиясын, таланттын бизге дагы жумшашы керек экенин айтсак, макул болду. Фейсбукка чыгып, өзүнүн ой-пикирин эркин айтып, лекция окуп аябай көнүп алыптыр. Өкмөттүн жумушуна келгенден кийин тизгиниңди тартып, биринчи жумушунду жасап, жыйынтыгын көрсөт деп айтып жатабыз. 3-4 ай убакыт берип көрөлү.

- Апрелден баштап мугалим, врачтардын айлык акыларын көбөйтөбүз деп жатасыз. Кайсыл булак жана кандай көрсөткүчтө көтөрөсүздөр?

- Айлык акыны, пенсия, жөлөк пулду салыктын гана эсебинен көтөрө алабыз. Чет мамлекеттерден грант алып, ошонун эсебинен 5-6 пайызга көтөрүмүш болуп коюп элди алдап келгенбиз. Салык күн сайын түшөт, пенсия, жөлөк пул дагы күн сайын алына турчу нерсе. Январдын көрсөткүчтөрү жаман эмес, февралдын көрсөткүчтөрү дагы жакшы, март дагы жакшы болсо, социалдык тармакта иштеп, аз айлык алып жаткандардын баарынын айлыктарын 1-апрелден 50 пайызга, 1-октябрда дагы 50 пайызга көтөрөлү деп жатабыз. Милиция кызматкерлериникин болсо теңдейбиз. Революция болгондон кийин эле укук коргоо кызматкерлеринин айлыктары көтөрүлө баштайт. Бирөөнүкү жогору, бирөөнүкү төмөн көтөрүлүп калыптыр. Эң азы милицияныкы экен, аны чек арачы, прокурорлордукуна теңейбиз.

Жылдыз ДЫЙКАНОВА

■ Улуттук идеология

МАМЛЕКЕТТИН БАШКАРУУ БИЙЛИГИ ТОЛУК МОДЕРНИЗАЦИЯЛАНЫШЫ ЗАРЫЛ

Мамлекеттик бир топ жогорку кызматтарда иштеген, экс-акыйкатчы, коомдук-саясий ишмер Токон Мамытов менен мамлекеттин экономикасын кантип өнүктүрсөк болот, ал үчүн кандай иштерди жасоо зарыл, канткенде эл күткөндөй натыйжаларга жетише алабыз, улуттук идеологиябыз кандай болууга тийиш деген суроолордун тегерегинде ой бөлүштүк. Ал сөздү төмөндөгүдөй маселелерди ортого салуу менен баштады.

– Өткөн тарыхты карасак, дүйнөдөгү кайсыл мамлекет болбосун алдыга карай ылдам өнүгүшү үчүн биринчи саясий системаны өзгөртүү менен иште башташкандыгын байкайбыз. Бул жерде биздин өлкөгө тиешелүү бир суроо пайда болот. Эмне үчүн Кыргыз Республикасынын эгемендигинин 30 жылында элдик 3 революция болду? Себеби, мамлекеттин башкаруу бийлиги модернизация болбой, саясий система өзгөрбөй кала берген. Ошентип, бул жактагы реформа ордунан жылбай тура берип, элдин күткөнүндөй натыйжа болбой, анан чыдамы түгөнгөн эл ыңкылап менен бийликти кайра-кайра алмаштырып келди.

"МОДЕРНИЗАЦИЯ" ДЕГЕН ЭМНЕ?

Бул суроого жооп бериш үчүн мисал катары Кытай Эл Республикасын алсак болот. Өткөн кылымдын жетимишинчи жылдары алардын абалы өтө оор болгон. Анан 1978-жылы Дэн Сяопин бийликке келген. Ал бийликти толук модернизациялаган. Тактап айтканда, коом менен бийликтин ортосундагы мамилени тең салмактуу жолго салып, жаңы саясий системаны кабыл алышты. Ушунун өзү модернизацияны түшүндүрөт. Негизи коом менен бийликтин ортосунда жакшы карым-катнаш орун алып, түз байланыш жаралып, ошондой эле жаңы мамлекеттик институттар болмоюнча мамлекет өнүкпөйт.

"БИР КЫТАЙ – ЭКИ СИСТЕМА"

Дэн Сяопин ишин Кытайда ачык саясат (политика открытости) жүргүзүү менен баштаган. Тактап айтканда, "Кытайдын эшиги бүт дүйнөгө ачык, жакшы ниеттеги инвесторлор акчаңарды алып келип завод-фабрикаңарды куруп иштете бергиле" деген. Кытай бийлиги менен жалпы эли биригип, 4 багытты оңдоо тууралуу чечимге келишкен. Алардын биринчиси – айыл чарбасы, экинчиси – илим, үчүнчүсү – коргоо жана коопсуздук маселеси, төртүнчүсү – өнөр жай тармагы. Ошондон кийин өздөрүнө Гонконг менен Тайванды кошуп, "бир Кытай – эки система" деп чыгышты. Мында марксистик-коммунисттик идеологиядан тайбайбыз дешкен. Алар: "Пландуу экономика сөзсүз болушу керек, ошол эле кезде рынок экономикасы менен да иштешебиз", - деген жаңы саясат жүргүзүштү. Ошентип, Кытай Эл Республикасы турмушка керектүү реалдуу багыттарды тутунуп, түпкү идеологиясын сактап калды. Жыйынтыгында кубаттуу өнүгүүгө ээ болушту.

БИРДИКТҮҮ ЭЛГЕ – БИРДИКТҮҮ ИДЕОЛОГИЯ КЕРЕК

Ал эми биздин өлкө 30 жылдан бери өз идеологиясын таппай жүрөт. Аскар Акаев "3 жылда Швейцариядай болобуз", "Кыргызстан – жалпыбыздын үйүбүз" деди. Андан кийин Орто Азиядагы "демократиянын аралчасы" аталдык. Батышты туурап, "парламенттик республика болобуз" деп чыктык. Көрсө, ага деле даяр эмес экенбиз, анын өтөсүнө да чыккан жокпуз. Ошентип, өткөн 30 жылда өз жолубузду таптакыр таппай койдук.

Азыр Кыргыз Республикасы кайсыл жерде турат? Кайсыл багытты карманышы керек? Туура багытты табыш үчүн сөзсүз идеологиябыздын болушу зарыл. Ар ким "өз коктусундагы идеологиясын" алып келе бергени туура эмес. Негизи бирдиктүү элге – бирдиктүү идеология керек. Мына ушул нерсе эгемендүүлүк мезгилинде аткарылбай калган. Демек, биз бийликтин мамлекеттик башкаруу модернизациясын жасаган жокпуз, экинчиси – идеологиябызды таба албадык.

ПРЕЗИДЕНТ – ЖАЛПЫ УЛУТТУК ЛИДЕР БОЛУШУ ЗАРЫЛ

Жогоруда айтылган маселелердин бардыгын биротоло чечип, тез арада экономикалык өнүгүүгө ээ болуу үчүн азыркы Президент Садыр Жапаров оппозиция, позиция, оң жээк, сол жээк дебей, өлкөбүздөгү аттуу-баштуу таза инсандарды жана артында "илешкен эч нерсеси жок", коррупцияга аралашпаган акылдуу, билимдүү саясатчыларды (кары-жашына, көз караштарына, диний ишенимдерине карабай) бириктирүү менен жалпы улуттук лидер катары элди алдыга баштап чыгышы керек. Мамлекеттик башкаруу бийлигин заман талабына ылайык модернизациялап, саясий системаны өзгөртүү менен улуттук идеологияны иштеп чыгуу зарыл. Ошондо гана өлкөбүз эл күткөндөй ылдам жана натыйжалуу өнүгүүгө баштайт.

МАМЛЕКЕТТИК ИДЕОЛОГИЯНЫ КАНТИП ИШТЕП ЧЫКСА БОЛОТ?

Ал үчүн улуу-кичүү дебей илим-билимдүү, коррупцияга малынбаган, алдыңкы көз караштагы акылдуу, тажрыйбасы мол адамдардын тобун чогултуп туруп, кыргыз элине керектүү идеологияны иштеп чыкса болот. Бул иштин башында Президент Садыр Жапаров өзү турушу керек. Мисалы, мен көп жылдардан бери бул багыттагы материалдарды топтоп, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик идеологиясынын айрым багыттарынын долбоорун жазып койдум. Бирок, аны коомчулукка алып чыкканга эрте деп ойлойм. Ал үчүн Мамлекет башчысы ушул багыттагы адис 5-6 адамды чакырып, идеология боюнча документтин долбоорун даярдагыла десе туура болмок. Буга карата азыр 2-3 адамдан турган биздин топ даяр. Биз бир жылдан бери идеология долбоорунун үстүнөн иштеп жатабыз.

Ошол долбоордо улуттук коопсуздук маселесинен баштап бийликтин модернизациялануышы, улут биримдиги, илим жана өнөр жай, айыл чарба, саясат, элдин социалдык абалы, саламаттыкты сактоо маселеси, тышкы саясат, "маалымат согушу" (мындай нерсе азыр Украинанын тегерегинде катуу жүрүп жатат) жана башка маселелердин бардыгы камтылган. Бир сөз менен айтканда, саясий системаны кантип өзгөртүүнүн багыттарын аныктап, талдап чыктык.

Азизбек ЧАМАШЕВ

Жаңы салык кодекси

ТАПКАН ПАЙДАГА ЖАРАША САЛЫК ТӨЛӨӨНҮ КЕПИЛДИК КЫЛАТ

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик салык кызматынын Салык төлөөчүлөр менен иштөө бөлүмүнүн башчысы **АЖЫБАЕВ Майрамбек Рысмендиевич** менен жаңы салык кодексинин айланасында маек курдук.

- Майрамбек Рысмендиевич, жаңы салык кодексин иштеп чыгууга кандай зарылдык болду?

- Мезгил талабынан улам салык мыйзамдарын олуттуу түрдө өркүндөтүү зарылдыгы бышып жетилди. Бизнес чөйрөсүндөгүлөр жана эксперттик коомчулук менен талкуу жүргүзүлгөндөн кийин төмөнкүдөй негиздемелер боюнча Салык кодексинин жаңы редакциясын иштеп чыгуу чечими кабыл алынган:

1. Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарын заманбап экономикалык шарттарга адаптациялоо зарылдыгы;
2. Салыктык жол-жоболорду санариптештирүүнү андан ары өркүндөтүү;
3. Ишкердик ишин жүргүзүүдө бирдей шарттарды түзүү жана көмүскө экономиканы кыскартуу;
4. Соңку 10 жыл ичинде Салык кодексине өзгөртүүлөрдү киргизген 130 мыйзамды, салыктык башкаруудагы заманбап практикалык ыкмаларды эске алуу менен укуктук, техникалык жактан өркүндөтүп иштеп чыгуу.

Жаңы Салык кодекси жагымдуу инвестициялык климатты түзүү мүмкүнчүлүктөрүн, таза атаандаштык үчүн шарттарды жана мыйзамсыз сооданы аныктоону камсыздайт.

Киргизилген өзгөртүүлөр ата мекендик өндүрүүчүлөрдү колдоого жана ата мекендик продукцияны тышкы рынокко чыгаруунун натыйжалуу инструменттерин түзүүгө өбөлгө түзөт. Ошондой эле ак ниет бизнести коргоого жана экономиканы көмүскөдөн чыгарууга багытталган.

- Салык кодексиндеги эки салык режими боюнча түшүндүрмө берсеңиз?

- Салык кодексинде салык салууга карата эки негизги мамиле каралган: жалпы салык жана атайын салык режими.

Атайын салык режимине патенттин негизиндеги салык, бирдиктүү салык, эркин экономикалык аймактарда иштегендер үчүн салык режими, жогорку технологиялар паркы жана майнинг салыгы, электрондук коммерция чөйрөсүндөгү ишке салыктар кирет.

Эгер ККМди милдеттүү түрдө колдонуу боюнча талаптар аткарылганда товар жүгүртүүсү 8 миллионго чейинки ишкерлер быйыл эч кандай салык төлөшпөйт.

Ал эми товар жүгүртүүсү же кызмат көрсөтүү көлөмү 8 миллиондон 30 миллион сомго чейинкилер айыл чарба продукциясын кайра иштетүү, өндүрүштүк чөйрө жана соода үчүн накталай формада 4%, накталай эмес формада 2% салык төлөйт.

- Ал эми 30 миллион сомдон ашкан учурда кандай салыктар алынат?

- Учурда 30 миллион сомдон ашык жүгүртүүсү бар ири бизнестин субъекттери жалпы салык режиминде иштешет.

Жалпы салык режиминде киреше салыгы, сатуудан алынуучу салык, кошумча нарк салыгы (КНС) сыяктуу негизги салыктар каттоо босогосу жок каралат, башкача айтканда, бул режимдин бардык субъекттери КНС төлөөчүлөр болот.

- Жогоруда атайын салык режимине патенттин негизиндеги салык кирет деп айттыңыз. Патент менен кимдер иштей алат жана аларга кандай негизде салык чегерилет?

- Мурда милдеттүү жана ыктыярдуу патент деп экиге бөлүнчү. Милдеттүү патентке мурунку салык кодекси боюнча валюта алмаштыруучу пункттар, ломбарддар, стоматология, сулуулук салону, унаа жуучу жайлар жана башкалар болуп 10 түрү каралган . Азыр булардын баары атайын салык режимине кирип калды. Себеби, милдеттүү патент жоюлуп, ыктыярдуу патент калды. Ыктыярдуу патенттин негизиндеги иштин түрлөрү оптималдаштырылмакчы. Аны менен иштеген жеке ишкерлерге болжолдуу товар жүгүртүүсүнө, жайгашкан ордуна жараша салык ченемдери коюлат. Мисалы “Дордой” базарында борбордук өтмөктөрдө соода көлөмү чоң болгондуктан алардын патенти 8 миң сом болсо, чет жактары 1000 сомду түзөт. Салык чегерүүдө хронометраж деген түшүнүк бар. Мисалы, базарда 100 контейнер болсо анын он чакты контейнерине салыкчылар отуруп, хронометраж жасайт. Бир күндө орточо канча акча түшөт, тапкан пайдасы канча жана башка учурлар эске алынып орточо эсебин чыгаруу менен патент баасы чыгат.

Ушул жерде экономикалык иш жүргүзүү үчүн аянтты, анын ичинде базарлардагы (чакан рынoктордогу), соода борборлорундагы жана үйлөрдөгү соода орундарын ижарага берген субъект ижара келишиминде ижарачы милдеттүү түрдө ККМди колдонуу талабы белгилениши керектигин айта кетким келет. Талапты аткарбоо келишимди бир тараптуу тартипте бузууга алып келет.

- Аймактарда деле кичине эмес соода борборлору бар. Аларга кандайдыр жеңилдиктер каралганбы?

- Алар да патент менен иштешет. Калктын саны, жайгашкан жерине жараша салык өлчөмдөрү белгиленет. Аймактардагылар үчүн патент арзанираак каралган.

- Коомдук тамактануу 8% салык салууга нараазылык болуп жатат. Бул чындап эле көп эмеспи?

- Бул боюнча маалымат алдым. Аны 6%га түшүрүү боюнча мыйзамга өзгөртүү киргизүү үстүндө иш жүрүп жатат.

- Айыл жериндеги дыйкан-фермерлер үчүн баягыдай эле жер салыгы калдыбы?

- Айыл чарба салыгы алынып ташталды. Соцфонддун гана төлөмдөрүн төлөшөт. Мына, шаарда товар сатсаңыз товар жүгүртүүңүз 8 миллионго жетпесе бир тыйын да салык төлөбөйсүз. Айылда жер иштетсеңиз жер салыгын төлөбөйсүз. Бул дал ошол кичи ишкерчиликке колдоо болуп жатпайбы.

Дагы бир белгилеп койчу жакшы нерсе, тигүү тармагы үчүн бирдиктүү салык боюнча төмөндөтүлгөн ченем кирди. Тигүү тармагы 2027-жылдын 1-январына чейин жалпы товар жүгүртүү көлөмүнөн 0,25% өлчөмүндө гана салык төлөйт.

- Демек, салык төлөөчүлөр үчүн реалдуу жана ыңгайлуу салык ченемдери киргизилиптир. Анда эмнеге нараазылыктар болуп жатат деп ойлойсуз?

- Көбүнчө түшүнбөстүктөр болуп жатат окшойт. Бирок, бул салык кодекси салык төлөөчүлөргө тапкан пайдаңа жараша салык төлөөнү кепилдик кылат. Мисалы, бүгүнкү күнгө чейин “Дордойдо” 1-өтмөктө дүңүнөн саткан сатуучу менен чекене соода кылган адамдын патенттик ставкасы бирдей болчу. Өтө чоң көлөмдө соода кылып, чоң пайда көргөн адам менен чекене соода кылып анча-мынча пайда көргөн адамдан бирдей салык алуудан кетип жатабыз. Бир айлык товар жүгүртүү көлөмү 8 миллион сомго жетпесе эч нерсе төлөбөгүлө деп жатат. А эгер чоң көлөмдө товар жүгүртүүң болсо, ошого жараша салык төлөшүң керек.

- Президент “Дордой” жана Ош базарларына барганда атайын тиркемени смартфонго жүктөп алып иштей берсеңер болот деп айтты. Мына ушул тиркеме боюнча айтсаңыз?

- Кассалык көзөмөлдөө машинанын эки түрү бар – аппараттык жана программалык. Аппараттык кассалык машиналар соода түйүндөрүндөгү маалыматтарды онлайн өткөрүп берүүчү аппарат болуп саналат. Ал эми программалык кассалык аппарат булар өздүк компьютерге, планшетке, уюлдук телефонго жүктөп алып, колдонгонго тиркеме катары иштелип чыккан. Ал акысыз эле жүктөлүп алынат. Азыр программалык кассалык аппараттарды 17 чарбалык субъект тейлеп жатат. Бул ишкерлер үчүн эң жеткиликтүү альтернатива катары кассалык аппараттын ролун аткарат. Бүгүнкү күндө кассалык чектер кагаз жана электрондук болуп эки түргө бөлүнөт. Электрондук чектерди кардарлардын уюлдук телефонунун номерине смс катары же электрондук дарегине жиберсе болот. Эгерде ишкер программалык кассалык аппаратты иштетип жаткан учурда кардар кагаз түрүндө чекти сураган учурда чек басып чыгаруучу принтерин сатып алуусу керек. Принтер кымбат деле эмес, 1000 сомго сатып алууга болот.

Министрлер Кабинетинин тапшырмасынын алкагында ККМди соода түйүндөрүндө жайылтуу максатында бүгүнкү күндө мамлекеттик үлүшү бар "РСК банк", "Айыл банк" жана "Керемет банк" банктарына 9 миң даана гибриддик ККМ (пост терминал жабдыгы орнотулган) жайылтуу тапшырмасы берилген. Учурда РСК банкы тарабынан 1300 гибриддик ККМ сатылып алынды. Ошондой эле Керемет банкы 1000, Айыл банкы 3000 даана сатып берип, ишкерлердин соода түйүндөрүндө орнотуу иштери жүрүүдө. Андан сырткары да бүгүнкү күндө Мамлекеттик салык кызматы (МСК) 10 000 даана ККМ сатып алуусу үчүн 221 млн сом бюджеттен бөлүү маселеси каралып жатат.

Бегим ТУРДАЛИЕВА

ЖАҢЫ САЛЫК КОДЕКСИНДЕ КАНДАЙ ЖАҢЫ ЭРЕЖЕЛЕР БАР?

- Салык төлөөчү тарабынан салыктык милдеттенмелерди аткаруунун жеңилдетилген режимин колдонууну сунуштаган ченем киргизилди. Бул - Салык төлөөчү отчеттук маалыматтарды берген учурда анын салык карызы жок болсо жана салык отчету берилген учурдан тартып 15 күндүн ичинде салык калдыгынын толук суммасын төлөсө салыктык текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча эсептелген туумдун жана салыктык санкциялардын 50%ын төлөөдөн бошотуу дегенди билдирет.
- Салыктык текшерүүлөрдү жүргүзүү боюнча "аралыктан контроль" жаңы ыкмасы киргизилүүдө. Пландуу текшерүү аралыктан жүргүзүлүшү мүмкүн.
- Каржылоонун ислам принциптеринин негизиндеги салык салуу киргизилди, демек ислам институттары жана мамлекеттери тарабынан экономиканын тармактарын каржылоону көбөйтүү үчүн шарттар түзүлөт.
- Жаңы салык кодексинде чет өлкөлүк компанияларга ("GOOGLE" жана башкалар) жана электрондук коммерцияларга салык салууну караган ченем киргизилген.
- Бир катар тармактар, анын ичинде зергерчилик, авиациялык тармак (жогорку наркка байланыштуу учактарды алып келүүгө) КНС боюнча жеңилдиктер, ал эми электробустарды алып келүүгө КНСтен бошотуу каралган.
- Салык кодексинин ченемдеринин ортосунда карама-каршылыктар келип чыккан же салыктык укук мамилелерин жөнгө салуу үчүн зарыл болгон ченемдер жок болгон учурда салык же сот органдары салык төлөөчүнүн пайдасына чечим кабыл алышат.
- Милдеттүү патенттин жана салыктык контракттын негизиндеги салыктар жоюлду.

“ЧЕКТИ ТАЛАП КЫЛ, СЫЙЛЫК АЛ”

Учурда мамлекетибизде кассалык-көзөмөлдөөчү машинаны колдонуу боюнча масштабдуу иштер жүрүп жатат. Ушул жерде мен салыкчы катары жарандарыбызга кайрылып, кассалык чекти талап кылууга чакырат элем. Азыр Салык кызматтары бардык жерге көрүнүктүү кылып жазып, илип койсо да кассалык чекти сураган эч ким жок. Баарыбыз мамлекетке жардам берели десек, кимибиз кайсы жерге барбайлы кассалык чекти алышыбыз керек. Азыр “Чекти талап кыл, сыйлык ал” деген долбоорду ишке киргизүү боюнча Министрлер Кабинети карап жатат. Андыктан жарандарыбыз кассалык чекти чогултуп, лотереядан утушка ээ болушу толук мүмкүн.

Өнөр дүйнөсү

Кыргыз Республикасынын эл артисти, Калый Молдобасанов атындагы Кыргыз улуттук консерваториясынын ректору Муратбек БЕГАЛИЕВ:

"КОНСЕРВАТОРИЯ “УЛУТТУК” ДЕГЕН МАКАМ АЛГАН АЛГАЧКЫ ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙ"

- Муратбек агай, улуттук консерваториянын түзүлгөнүнө 30 жылга жакындап калыптыр. Бул убакыт аралыгында окуу жай кандай жолду басып өттү. Азыркы абалы кандай?

- Албетте, 29 жыл ичинде Улуттук консерватория көптөгөн баскычтардан өтүп, чоң-чоң ийгиликтерге жетишти. Аракет кылсаң, берекет болот демекчи бүткүл дүйнөлүк, эл аралык масштабдарда талыкпаган аракеттерди жасап, кыргыз элинин музыканттарынын кесипкөйлүгүн арттырууда жаныбызды үрөп, тынбай иштедик.

Консерванторияны түптөө менин идеям болгон. Бирок, окуу жайды ачууда көп талаш-тартыштар жаралганын жашырбайм. Мезгил өзү дайыма адамдардан жаңыча иштөөнү талап кылып турат. Биз да эгемендүүлүк алган жылдарда өлкөдөгү музыканттардын кесипкөйлүк деңгээлин сактап калуу жана андан ары улантууга багыт алууну жоопкерчилик катары кабылдаганбыз. Анткени, элибиз таланттарга бай эмеспи. Чыныгы таланттар ошол жылдары жогорку деңгээлдеги музыкант болууну самашчу. Профессионалдык музыканын чордону болгон Италия, Франция, Англияга барып, чыныгы операны көрсөк, уксак, оркестрлердин, дирижёрлордун ишин жанынан көрсөк деп тилек кылышар эле. Эгер ошол мезгилде консерваторияны негиздебей, бул тармакты кароосуз калтырганыбызда кыргыз профессионалдык, классикалык музыкасы эле эмес, жалпы маданиятыбыздын ал-ахыбалы азыркыдай деңгээлге жетпейт беле деген ой келет. Азыр биздин таланттуу жигит, кыздарыбыз Европа, Россия, Америка өлкөлөрүндө эмгектенип жүрүшөт. Дүйнөнү кыдырып жүргөн мыкты таланттарыбыз бар. Өлкөбүздөгү бардык оркестрлерде иштеген улан-кыздардын дээрлик баары биздин окуу жайдын тарбияланууучулары.

- Сиздин пикириңизде музыкант деген ким, алар кандай сапатка ээ болушат?

- Билесизби, чыныгы музыкант бул интеллектуалдык деңгээли бийик, билимдүү, маданияттуу, чар тарабы төп келген адам болот. Алардын аброю дүйнөдө дайыма жогору бааланып келген. Ал тургай кесипкөй музыканттар руханий жактан эң бай интеллектуал адамдардын катарын толукташкан. Бирок, акыркы убактарда коомчулук классикалык музыканын баркын билбей, жеңил-желпи музыкага ыктап бара жатышканы ачык байкалат. Бул жаштардын жалпы эле жашоого, дүйнөгө болгон көз карашы, психологиясы өзгөрүп баратканынан кабар берет. Мен ушул көрүнүшкө түйшөлөм, катуу капаланам. Кандай болгон учурда да чыныгы классикалык, бийик деңгээлдеги музыка дайыма жашашы керек. Аны алып жүрүүчүлөрдү даярдаган окуу жайлар мамлекет тарабынан колдоого алынып, элибиздин келечеги үчүн иштеп турушу өтө зарыл деп эсептейм. Улуттук консерватория 1993-жылы негизделип, 1998-жылы “улуттук” деген статуска ээ болгон. Анда 4 факультет жана 13 кафедра иштеп, 500дөй студент билим алат. Тандалып келген студенттерибизге 100дөн ашык белгилүү искусство ишмерлери, СССРдин эл артисттери жана КРнын эл артисттери, илимдин кандидаттары, докторлору жана профессорлор жогорку деңгээлдеги музыкалык билим беришет. Ал эми бир нече жыл мурда окуу жайга Калый Молдобасановдун ысымы ыйгарылган.

- Окуу жайдын “улуттук” деген макамы бар. Өзгөчөлүгү эмнеде?

- Консерватория негизделгенден кийин мен бул окуу жай “Улуттук” деген макамды алууга керек деген ойго келгем. Анткени, башка жогорку окуу жайларына салыштырмалуу мында 30-50 миң студенттин ордуна 500 гана тандалган таланттар окушат. Андыктан, биз Кыргызстанда биринчилерден болуп “улуттук” деген макамды консерваторияга сунуштап чыкканбыз. Бул сунуш менен ошол учурдагы КР Президенти Аскар Акаевдин кабылдамасына баргам. Бирок, ал киши дароо эле: "Ой, Муратбек Акимович, чоң театрларда деле "академиялык", мамлекеттик деген статусу бар го?!", - деп жылмайды. Ал киши ушундай макам болсо, мугалимдердин айлыгы да жогору болот деп мени бир чети тамашалап, экинчиден сынагандай да таризде айтты. Ошондо мага “улуттук” деген сөз “улутчулдукка” жакындап кетпейби?! - дегендей суроону да узатканы эсимде. “Улуттук" деген сөздүн улутчулдукка такыр тиешеси жок экендигин ал жакшы билерин туюп турсам дагы далилдөөгө аракет кылдым. Себеби, ошол кезде Европада ушундай макам алган оркестрлер көп болчу. Ар бир өлкөнүн өзүнүн сыймыктанган улуттук консерваториялары бар эле. Алар азыр да ийгиликтүү эмгектенип жатышат. Мен ошол окуу жайлар жана оркестрлердин ишмердүүлүгүн беш жылдан ашык талдап, изилдеп көрүп, “ улуттук” деген макам “жалгыз” же “элдин, мамлекеттин сыймыгы"деген түшүнүктү берерин билгем. Аскар Акаевге ушул нерсени түшүндүрүп берген соң, ал макулдугун берип Кыргыз Республикасында биринчи болуп биздин окуу жай “улуттук” деген макамды алып, Кыргыз Республикасында бул термин статус–макам катары киргизилген. Мен бул тууралуу эч бир жерге маек берип айткан эмес элем. Сизге биринчи жолу айтып жатам.

- Консерваторияда канча мугалим эмгектенет?

- 119 жогорку квалификациялуу мугалим эмгектенет. Алардын аксакалдары жогорку музыкалык билимди мурда чет өлкөлөрдөн алып келгендер. Ал эми жаш мугалимдерибиз консерваториябыздын эле тарбияланууучулары. Жыл сайын бүтүрүүчүлөрдүн эң мыктыларын тандап, шыгы барларын окутуучу кылып алып калабыз. Негизи адамдын калыптануусуна мугалимдин ролу абдан чоң. Мен өзүм тууралуу эле айта турган болсом "чыт курсак бала" кезимде биздин айылга иштегени келишкен орус тилинен, дене тарбия жана музыка сабагынан берген үч мугалимге таасирленип, ушул өнөр жаатын тандагам. Кийин музыкадан эң мыкты деген мугалимдерден сабак алдым. Москвада окуп, Францияда, Германияда тажрыйба алдым. Эң оболу мени жакшы мугалимдер калыптандырган. Андыктан, мен да консерваториянын мугалимдери мыкты болсун деген аракеттин үстүндө жүрөм. Окуу жайга улуттук макамын алганда алардын айлыктарын да жогору коюп берүү үчүн көп эмгек жасадык. Бирок, азыр мындан көп жылдар мурда коюлган айлыктар салыштырмалуу аз эле болуп калды. Маданият мекемелериники бир нече жолу көтөрүлсө да, биздики эмнегедир ордунда эле турат. Жакында тиешелүү тараптарга кайрылып мугалимдердин айлыгын көтөрүү боюнча маселе козгойлу деп турабыз.

- Музыкалык аспаптарды кайдан аласыздар?

- Музыкалык аспаптар боюнча маселе абдан оор. 1996-1997-жылдары биз Японияга атайын долбоор жазып жөнөткөнбүз. Атайын "Кыргыз Республикасынын консерваториясына" - деп Япония мамлекетинин "Ямаха" фирмасы бизге бекер аспаптарды берген. 10 чакты рояль, 2-3 пианино, бирден-экиден музыкалык аспаптарды кыргыз бийлиги өзү кабыл алып, бизге өткөрүп берген. Ошондон бери аспаптарыбыз жаңылана элек. Маданият министрлиги аркылуу да бирин-экин музыкалык аспаптарды алып жатабыз. Бизге учурда концерттик рояль абдан керек болуп турат. Бирок, жакшы музыкалык аспап өтө кымбат турат.

- Музыкалык аспаптарды канчага чейин колдонсо болот?

- Музыканын бир өзгөчөлүгү – анын түбөлүктүүлүгүндө. Николо Амати, Антонио Страдивари жана Джузеппе Гварнери сыяктуу музыкалык аспап жасоочу усталар жасаган аспаптардын баасын ченеп айта албайсың, өтө кымбат. Алар да түбөлүктүүдөй сезилет. Казакстандык музыкант, скрипач Айман Мусаходжаева убагында Казакстандын президентине кайрылып жатып, Страдиварининин скрипкасын алып бергилечи деп суранып алдыртып алып, азыр да дүйнөнү кыдырып ойноп жүрөт. Билген кишиге ошол баалуу аспап мамлекеттин руханий байлыгы, андай баалуу музыкалык аспаптарды сатып алган мамлекет өзүнүн эл аралык маданий середе ээлеген ордун тастыктайт.

- Кыргызстанда улуу усталар Амати, Страдивари, Гварнери жасаган аспаптар барбы?

- Биздин өлкөдө дээрлик жок. Бирок, биздин эки уулубуз чет мамлекетте ошол усталардын колунан жаралган скрипкада ойноп жүрүшөт. Алардын бири – Даниэль Лозакович. Кыргызга жээн болот. Бул баланын атасы еврей, апасы кыргыз улутунан. ММКларга берген маектеринде улутун сураган журналисттерге "еврейлерде эне тарабын айтат. Мүмкүн мен кыргызмын" деп жооп берип жүрөт. Ошол жаш жигит азыр дүйнөдөгү эң алдыңкы скрипачтардын бири. Азыр Швециянын борбору Стокгольмдо жашайт. Ал эми биздин тарбиябызды алып кеткен Жумаш Дурусалиев да Королдук окуу жайын бүтүрүп, Англияда төбөсү көрүнгөн музыкант-скрипач катары эң сыйлуу.

- Агай, сиз көп аракет жасап келе жатасыз. Бирок, өзүңүз белгилегендей азыр коомчулук жеңил-желпи музыкага көп ыктап баратат. Жаштар арасында кесипкөй музыкант болом дегендер азыр көп элеби?

- Өзүн өстүрүүнү каалагандар көп. Музыкалык билим алуу бул "ийне менен кудук казгандан" да кыйын иш. Биздин окуу жайдын студенттери кандай эмгек менен чыныгы классикалык музыкант болгонун өздөрүнөн сурасаңыз айтып беришет. Окуу жайдын мугалимдери студенттер менен күнүнө 8 сааттан ашык практикалык түрдө иштешет. Дегеле дүйнөлүк кесипкөй музыканттар, композиторлор, дирижёрлор такыр эле эс албаган адамдар болушат.

Бирок, кесипкөй музыкант болом деген жаштар көп болгону менен ага кызыгуу жоголуп баратканда сезилет. Эгер беш баллдык шкала менен алсак жоон орто баа койсок болот. Бул биздин күнөө эмес. Ал убакыттын өтүшүнө, коомдун өзгөрүшүнө жараша болууда. Азыр атайын техниканын жардамы менен оңой музыка жасап, угууга кызыгуу көп. Мен студенттериме дайыма телевизорго чыкканга, клип тартканга аракет жасабагыла, силер мыкты музыкант болсоңор телевидение силерге өзү чуркап келет деп айтам.

- Жакшы музыкант болуу үчүн талант маанилүүбү же эмгекпи?

- Студенттеримден дайыма бир күндө канча саат бар деп сурайм. Алар 24 саат деп жооп беришет. Анда мен аларга биздин музыканттар бир суткада "25 саат" музыкалык аспапта ойношу керек деп баса белгилейм. Анткени, чыныгы музыкант болуу өтө кыйын. Музыкант көнүгүүлөрдү жасап, машыгышы керек. Формасын сактоосу зарыл. Улуу музыканттарды өтө сыйлайм. Мисалы, улуу дирижёр Валерий Гергиев өтө аз уктайт, көп эмгектенет. Журналисттерге берген маектеринде участка гана уктаарын айтып жүрөт. Музыканттар өзгөчө адамдар да. Алар музыканы, аспапты сезе билип, жан дүйнөсү менен ошол багытка сүңгүп кирип кетиши керек. Эгер таланты ташкындап турса, бирок жалкоолукка берилип, машыкпай койсо ал формасын сөзсүз түрдө жоготот. Музыкант формасын жоготсо, ийгилик жарата албайт.

- Азыр обончулар көбөйүп, ал эми композиторлор азайды го?!

- Композитор деп эң азы 15-20 жыл музыканы аркалап, билим алган, чыгармачылык менен алектенген "фанат" адамдарды айтабыз. Мурда композиторлор союзу клавир, партитура, симфония жазганды билет, "билими күчтүү – миңди жыгат" деп музыканттарга ушул макамды ыйгарышчу. Азыр андай композиторлор бирлиги жок. Негизи, музыка жазуу менен обон чыгаруунун айырмасы өтө чоң. Биз көптөгөн обончулардын нота тааныбагандарына же билими жетпегендерге, обондорун нотага түшүрүп берчүбүз. Мисалы, Калыйбек Тагаев, Рыспай Абдыкадыров, Асанкалый Керимбаев, Аксуубай Атабаевдер эч качан өзүн композитормун деп айтчу эмес. Биз обончубуз дешээр эле. Азыр бир обон чыгарып алып маашырлангандар көп. Бирок, музыка менен кесиптик жогорку деңгээлде мамиле түзөм дегендер аз. Акыркы мезгилде биздин консерваторияны бүтүргөн жаш профессионал композиторлордун жоон тобу өсүп чыкты. Алар биздин ишеничибиз, элибиздин келечеги. Биз ошого чексиз кубанабыз, ушуну менен сыймыктанабыз!

Жазгүл КЕНЖЕТАЕВА

КОМПЬЮТЕРДИК ЖАБДЫКТАР БЕРИЛЕТ

КР Билим берүү жана илим министрлиги Дүйнөлүк банк тарабынан каржыланган "Келечек үчүн билим берүү" долбоорунун алкагында Кыргызстандагы 1200 мектепке (жалпы мектептердин санынын 56%ы) жана 8 педагогикалык колледжге компьютердик жабдыктарды жана техникалык каражаттарды берет. Бул маалыматты аталган министрликтин басма сөз кызматы билдирди. Мектептердин технологиялык муктаждыгын толуктоо аркылуу окуучулардын заманбап, сапаттуу билим алуусуна шарттар түзүлөт.

Ар бир мектепке берилүүчү компьютердик жабдыктардын жана техникалык каражаттардын топтомунда 20дан персоналдык компьютер, 6дан проектор, 2ден тармактык коммутатор (хаб), 1ден көп функционалдуу жабдык (принтер+көчүрүү+сканер) жана UPS (үзгүлтүксүз электр энергиясын камсыз кылуу жабдыгы) бар.

Жалпы республика боюнча 24 168 компьютер, 7 208 проектор, 2 408 тармактык коммутатор, 1 208 MFP (принтер + көчүрүү + сканер) жана UPS менен камсыз кылынат. Мындан тышкары, 1200 мектептин компьютердик класстары 15 компьютердик үстөл, 15 отургуч жана системалык блок үчүн 15 шкаф менен камсыздалат.

АЙРЫМ ЖОЖдордун ДЕҢГЭЭЛИ ТӨМӨН

"Кабар" улуттук маалымат агенттигинде өткөн маалымат жыйынында айрым медициналык жогорку окуу жайларында билим берүүнүн сапаты талапка жооп бербей тургандыгын КР саламаттыкты сактоо министринин орун басары Жалалидин Рахматуллаев билдирди.

Анын айтымында, эл арасында медициналык ЖОЖдорду аяктаган медицина адистерине айтылган сындар, нааразычылыктар көп. Андыктан медициналык жогорку окуу жайларынын ишмердүүлүгүн кайрадан карап чыгуу зарыл. Аларга лицензияны Билим берүү министрлиги берсе, форма 06ны Саламаттык сактоо министрлиги берет. Адам өмүрү менен күрөшүү медкызматкерлердин билим деңгээлине көз каранды. Айрым медициналык ЖОЖдордо билим берүүнүн деңгээли төмөн. Министрдин орун басары бул үчүн чара көрүү зарылдыгын жана Саламаттык сактоо министрлигинде жакын арада комиссия түзүлөөрүн айтып, өлкөдө медиктерди 22 ЖОЖ даярдап чыгарарын, анын ичинде бешөө мамлекеттик, калган 17си жеке жогорку окуу жай экендигин кошумчалады.

Бактыгүл КУЛАТАЕВА

2022-жыл – Тоолордун экосистемасын коргоо жана климаттык туруктуулук жылы

БАР БОЛ, АЛА-ТОО!

Ала-Тоо десе кыргыз элин, кыргыз эли десе Ала-Тоону билебиз. Кылымдардан бери экөө эгиздей бири-бири менен бекем байланышта келе жатышат. Ала-Тоодо жашоо-тиричиликтин булагы болгон мөңгүлөр жатат. Ала-Тоодо дайыма ары-бери тынбай удургуп турчу булуттар менен тазаланып турган таза аба бар. Тээ бийик аска кырындагы кылдай ичке кыя жолдор менен чуркаган кайберендер, көзгө илешпей секирген илбирстер, андан ылдыйрааста карышкыр, түлкүлөр, аюулар, суурлар, айтор сейрек кездешүүчү жапайы жаныбарлар бар. Ал эми жайыт жерлериндеги өсүмдүктүн түрлөрү, гүлдөрүчү. Ушулар менен эриш-аркак болуп кыргыз эли эзелтеден бери көчмөн турмушта жашап, Ала-Тоону канына сиңирди.

Мен чабандын баласы болуп бала кезимди тоолордо өткөргөндүктөн Президент С.Жапаровдун 2022-жылды "Тоо" жылы деп жарыялаганы, мындай саамалыкты өткөн жылы БУУга мүчө өлкөлөрдүн колдошкондуктары мени аябай кубандырды. Анткени, жайкысын ашуу ашып, жайлоого көчүп кой айдап жүргөн мендей тоолук жигиттерге, айрыкча Ала-Тоо аябай жакын сезилет. Июнь айынын башында жайкы каникулга тарагандан кийин эле атам менен кой кайтарып, анан сыртка кетчүбүз. Бир төөгө чатырды, үй ооктатарын жүктөп, аны жетелеген апам бизге кошулуп кой артында жүрчү. Тоңдогу Коңур-Өлөң ашуусун ашып кетчүбүз. Ашуунун түбүнө барып конгон кездеги айланадагы кооздукту, сулуулукту айтпа, көз жоосун алат. Аркайган аскалар, аны аралап ары-бери зуулдаган булуттар, тээ бийиктеги кыя жолдордон "шытыр-шытыр" этип кум-таштарды куюлткан кайберендер, шаркыраган суулар, жылт-жулт этип чокулары күнгө чагылышкан Ала-Тоо. Мунун бардыгы мага бүгүн жомоктой туюлат. Эмне дегенде алардын азыр кунары качып, бозоруп турат. Ал кезде эч түгөнбөчүдөй сезилген мөңгүлөр ээрип, суулар азайган, кыя жолдордон чубаган кайберендер сейрек. Көк жатакта желге ыргалып турчу гүлдөрү да негедир азайып, көңүлсүз айлана томсорот. Жада калса кокту-колоттордо "аңкуштап" куйруктарын булгактатып жүргөн суурлар да аз. Ар ким териси үчүн ата берип, алар өтө эле азайып кеткен. Жаратылыштын мына ушундай жабыркап тургандыгын эл да жон териси менен сезүүдө. Жыл өткөн сайын кышкысын кар аз жаап, дыйканчылык кылгандар кургакчылыктан жабыр тартышууда. Булардын бардыгы Жер шары боюнча аба 1-2 градуска жогорулап, Түндүк муз океанындагы, Антарктидагы муздардын, тоо кыркаларындагы мөңгүлөрдүн акырындап эришине алып келүүдө. Азыр өнүккөн көп өлкөлөрдө абаны булгап, буза турган заттардан баш тартып, жашыл экономикага өтүү мерчемделүүдө. Аймагынын 90 пайыздан ашыгын тоолор ээлеген өлкө катары Кыргызстан демилге көтөрүп, мөңгүлөрдү сактап, экологияны коргоп калуу максатында жакынкы аралыкта абаны булгай турган нерселерден баш тартып, газды, суу ресурстарын, Күн энергиясын, шамалды пайдалануучу иш-чараларды белгилөөдө.

"Сен ооруба, мен ооруюн Ата-Журт", деп илгери эле атактуу акыныбыз Алыкул Осмонов айткандай Ата-Журтту, Ала-Тоону оорутпай таза кармоо, таза сактоо ар бирибиздин жарандык парзыбыз. Өткөн жайда Бишкектен алыс эмес Ала-Арча капчыгайына барып туш келди ыргытылган, жайнап жаткан таштандылардан көңүлүбүз иренжиди. Кооз жерге келип эс алдыңбы, ал жерди да сыйлап ала келген ыпыр-сыпырыңды ала кетип, таштанды таштоочу жайга таштабайсыңбы. Ушул оор ишпи? Жок, оор эмес, бирок кайдыгерлик, өз жерин сыйлабаган текеберлик үстөмдүк кылып жатпайбы. Жерин сыйлабаган элин сыйлабайт дейт. Ооба, таштандыны бир күн, эки күн, бир ай тазалайсың. Адамдардын аң-сезимин тазаламайынча жерибизди дегеле таза кармоого мүмкүн эмес. Ошон үчүн ар кимибиз аң-сезимибизди өзгөртүп, жашаган жерибизди, Ала-Тоону барктайлы. Элибиздин каны-жаны менен бир бүтүп, алардын жашоотиричилигине эриш-аркак болуп келаткан Ала-Тоо, түбөлүккө бар бол!

Жума МАМБЕТОВ,
Эл аралык "Түгөлбай Ата" коомунун сыйлыгынын ээси, акын, журналист

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН 2020-ЖЫЛДЫН 1-ОКТЯБРЫНДАГЫ №510 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА 2021-2025-ЖЫЛДАРЫ МАМЛЕКЕТТИК ТИЛДИ ӨНҮКТҮРҮҮ ЖАНА ТИЛ САЯСАТЫН ӨРКҮНДӨТҮҮ ПРОГРАММАСЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү программасын ишке ашырууга бөлүнгөн каражаттарды оптималдаштыруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 1-октябрындагы №510 "Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү программасын бекитүү жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 1-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"1. Бекитилсин:

- Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү программасы (мындан ары - Программа) 1-тиркемеге ылайык;

- Программаны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планынын аткарылышына мониторинг жүргүзүү боюнча жумушчу топтун курамы 2-тиркемеге ылайык.";

2) 2-пунктунун 2-пунктчасындагы "Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссияга" деген сөздөр "Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил жана тил саясаты боюнча улуттук комиссияга" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

3) 3, 4-пункттары төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"3. Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил жана тил саясаты боюнча улуттук комиссия (макулдашуу боюнча) ар бир жарым жылдыктын жыйынтыгы боюнча, отчеттук мезгилден кийинки айдын 25инен кечиктирбестен Программаны ишке ашыруунун жыйынтыгы боюнча отчетту Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына берсин.

4. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткаруу контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.";

4) токтом ушул токтомдун 2-тиркемесине ылайык редакциядагы 2-тиркеме менен толукталсын;

5) жогоруда аталган токтомдун тиркемесинде:

- оң жактын жогорку бурчундагы "Тиркеме" деген сөз "1-тиркеме" деген сөз менен алмаштырылсын;

- 7-главасынын экинчи абзацы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"Программаны ишке ашыруу үчүн талап кылынган каражаттардын көлөмү 2022-2025-жылдарга 237 550 000 сомду түзөт, анын ичинде 2022-жылга - 86 575 000 сом, 2023-жылга - 71 425 000 сом, 2024-жылга - 41 025 000 сом, 2025-жылга - 38 525 000 сом каралган.";

- Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү программасына тиркеме ушул токтомдун 1-тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын.

2. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы А.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2022-жылдын 7-февралы, №67

2022-ЖЫЛДЫН 10-АПРЕЛИНЕ ДАЙЫНДАЛГАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АЙРЫМ ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРИНИН ДЕПУТАТТАРЫН ШАЙЛООДО ШАЙЛОО УЧАСТКАЛАР ҮЧҮН КӨРНӨКТҮН ЖАНА КАЛЕНДАРДЫН ТЕКСТТЕРИН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

«Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8, 10-беренелерине, «Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 20-беренесине ылайык, Кыргыз Республикасынын Президентинин «Кыргыз Республикасынын Жалал-Абад, Ысык-Көл, Нарын, Ош жана Чүй облустарынын айрым жергиликтүү кеңештеринин депутаттарын шайлоону дайындоо жөнүндө» 2022-жылдын 8-февралындагы ПЖ №31 Жарлыгынын негизинде, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. 2022-жылдын 10-апрелине дайындалган Кыргыз Республикасынын Жалал-Абад, Ысык-Көл, Нарын, Ош жана Чүй облустарынын айрым жергиликтүү кеңештеринин депутаттарын шайлоодо шайлоо участкалар үчүн көрнөктөрдүн жана календардын тексттери тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

3. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.Шайназаровго жүктөлсүн.

ТӨРАГА Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2022-жылдын 11-февралы, №15

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
Эркин-Тоо

Жер байлыгы – эл байлыгы

“КУМТӨР” УЗУРУН БЕРЕ БАШТАДЫ

Кыргыз Республикасынын аймагында жалпысынан 302 алтын жана алтын аралаш кен чыккан жерлер бар. Буга темир, жез, калай, күмүш, алюминий, сымап, сурьма, кобальт, вольфрам сыяктуу кендерди кошкондо алардын саны 382ге жетет. Көмүрдүн да ири кору орун алган. Бүгүнкү күндө “Кумтөр” жана “Жерүй” алтын кендеринен мамлекеттик казынага ири киреше түшө баштады. Ошондуктан, тоо-кен тармагындагы жалпы абал, лицензияларды берүүдөгү коррупция маселеси, көмүр өндүрүүдөгү көйгөйлөр тууралуу маалымат алуу үчүн Кыргыз Республикасынын Тоо-кенчилер жана геологдор биримдигинин төрагасы, техника илимдеринин доктору Дүйшенбек Камчыбековго бир нече суроолор менен кайрылдык.

– Дүйшенбек Кыргызбаевич, өнөр жай тармагын алдыга тарткан, мамлекеттик бюджетке ири киреше берген “Кумтөр” баштаган тоо-кен тармагынын өлкөбүздүн экономикасынын жогорулашына кошкон салымы жана алар менен сиздердин уюм кандай иштешип жаткандыгы тууралуу маалымат берип кетсеңиз?

– Биздин бирикме тоо-кендерин иштетүү тармагында иш жүргүзгөн ишканаларга көзөмөл жүргүзүү, сунуш, кеңеш берүү иштери менен алектенет. Тоо-кен тармагынын экономикалык көрсөткүчтөрүнө токтолсок, 2021-жылы бир топ жылыштар болду. Мисалы, 2020-жылы тоо-кен тармагынан мамлекеттик бюджетке 18,2 миллиард сом акча каражат түшкөн болсо, былтыркы жылдын жыйынтыгы менен бул көрсөткүч 23 миллиард сомго жогорулаган (дээрлик 5 миллиард сомго чейин өсүү болду). Мында “Кумтөр”, “Жерүй” жана башка алтын өндүргөн компаниялардын кошкон салымы зор. Ошондой эле көмүр казган ишканалар да мамлекеттик бюджетке олуттуу салым кошушту. Жогоруда айтылган каражаттан сырткары, жергиликтүү элге да социалдык пакеттин негизинде ар кандай жардамдар көрсөтүлдү.

– “Кумтөргө” сырткы башкаруу киргизилип, өзүбүздүн адистер толугу менен иштете баштагандан бери кандай өзгөрүүлөр болду?

– “Кумтөргө” сырткы башкаруу 2021-жылдын 17-майында кирген. Ага чейин “Центерра Голд” компаниясы 4,2 тонна алтын өндүргөн болчу. Учурдагы “Кумтөр Голд” компаниясынын жетекчилиги тараткан маалымат боюнча алар 2021-жылды 14 тонна 561 кг алтын казып алуу менен жыйынтыкташкан. Бул жыл башындагы “Центерра” кабыл алган пландан 60 килограммга аз болуп калды. Бирок, муну биз жакшы көрсөткүч деп бааладык.

Анткени, Кыргыз Республикасы “Кумтөргө” сырткы башкаруу киргизген кезде “Центерра” бут тосуп, алтын кенди иштеткен “Кумтөр Голд Компани” (КГК) менен “Кумтөр Оперейтинг Компани” (КОК) ишканаларын “банкрот болду” деп жарыялайбыз дешкен. Кыргыз Республикасын Нью-Йорк шаарындагы, ошондой эле Лондондогу эл аралык сотко беришти. Тетиктерди алып келүү иштерин үзгүлтүккө учуратышты. Ушул жана башка тоскоолдуктардын натыйжасында, “Кумтөрдөгү” иш таптакыр токтоп калышы мүмкүн болчу. Бирок, ошол жерде иштеп жаткан биздин адистер өздөрүнүн кесипкөйлүгүн көрсөтүп, кыйынчылыктан чыгып кете алышты. Болгондо да жакшы жыйынтык беришти. Маселен, “Центерра” компаниясы 2021-жылдын жыйынтыгы менен Кыргыз Республикасынын бюджетине 8,9 миллиард сом беребиз деп пландаштырган болсо, өзүбүз иштеткен мезгилден бери жылдын аягына чейин бул көрсөткүч 13,6 миллиард сомго өстү.

Биз бүгүнкү күндө сот иштеринин жыйынтыгы өлкөбүздүн пайдасына чечилишин күтүп жатабыз. Буга чейин “Кумтөр” кенинин айланасында бир топ геологиялык чалгындоолор жүргүзүлгөн. Ошонун жыйынтык маалыматтарын “Центерра” бербей жатат. Ал чалгындоолорго “Кумтөрдүн” миллиондогон доллар акчасы сарпталган. Бул маалыматтарды сүйлөшүү жолу менен алышыбыз керек. Себеби, биз “Кумтөр” алтын кенин 2031-жылга чейин иштетели деген ниетибиз бар. Биздин адистердин сунушу боюнча кенди жер алды менен казып алуу жолуна өтүп, экологиялык эрежелерди так сактасак, анда “Кумтөрдөн” дагы көп жыл алтын өндүрүүгө болот.

– Коомчулукта кендерди иштетүүгө лицензия берүүдө коррупциялык көрүнүштөр орун алган деп айтылып келет. Ушул маселеге да токтолло кетсеңиз?

– Акыркы маалыматтарга таянсак, кендерди иштетүүгө 2,5 миң лицензия берилген. Буга алтын баш болгон түстүү металлдар, көмүр, мунай жана курулуш материалдары боюнча кендер кирет. Бүгүнкү күндө берилген лицензиялардын максаттуулугу (келишим боюнча) 60-70 пайызга так, мыйзамдын негизинде иштеп жатат десем жаңылышпайм. Ал эми кээ бир компаниялар (көбү өзүбүздүн жарандар жана ишкерлер) лицензияны алышканы менен эч бир жумуш жасабай, убакытты гана өткөрүп жүрүшөт. Булардын максаты – эптеп эле чет өлкөлөрдөн инвестор таап, лицензияны кымбат баага сатып жиберүү (кыйласы сатылып дагы кетти). Демек, мындай адамдар лицензияны “өң тааныш” аркылуу коррупциялык жол менен алган. Азыр ушундай көрүнүшкө чекит коюш керек. Тиешелүү мамлекеттик укук коргоо органдары андайларды тергеп, иликтеп таап чыкса болот.

– Эми көмүр маселесине өтсөк. Союз мезгилинде Кыргыз ССРи “Орто Азиянын кочегары” деген атка конгон. Себеби, биздин өлкө көмүр өндүрүү боюнча Орто Азияда биринчи орунда турган. Азыр көмүр өндүрүү маселеси кандай жүрүп жатат? Көмүр өндүрүүнү мамлекет өз колуна алса болбойбу?

– Туура айтасыз. Биздин республика ал учурда 3-4 миллион тонна көмүр өндүргөн жогорку чекке жеткен. Ири көмүр кендери Кыргыз Республикасынын түндүк-түштүк регионунда кеңири жайгашкан. Бизде көмүрдүн түрлөрүнүн баары бар (кара көмүр, күрөң көмүр ж.б.). Азыркы мамлекеттик “Кыргызкөмүр” ААК ишканасы “Кара-Кече” көмүр кенинин базасында түзүлгөн. Бирок, бул ишкананын түндүк регионунун калкын көмүр менен толук камсыз кылганга мүмкүнчүлүгү, шарты да жок болууда. Биз Тоо-кенчилер жана геологдор бирикмесинин атынан Министрлер Кабинетине Кыргызстандын жалпы аймагын камтыган бир ачык акционердик коом (ААК) же холдинг компания түзүш керек деген сунуш менен кайрылганбыз. Анткени, түндүк жергесиндеги жана түштүктөгү Таш-Көмүр, Көк-Жаңгак, Сүлүктү, Чоң-Алайда көмүр казып жаткан ишканалардын башын бириктирүү зарыл. Анан мамлекет тарабынан өнүктүрүү программасы иштелип чыкса, максатка ылайыктуу болот эле. Ошол программада бир жылда мамлекеттик мекемелерге, элге канча көмүр керек, канча жаңы техникаларды сатып алуу зарыл, көмүрдү ташуу жагын кайсыл мекемелер өз мойнуна алат деген сыяктуу бардык маселелер так көрсөтүлүүгө тийиш.

– Республикабыздын аймагында алтын, көмүрдөн башка деле кендер бар да. Элибиз ошолордун пайдасын качан көрөт?

– Биздин өлкөдө кендердин түрлөрү көп. Тоо-кенчилер жана геологдор бирикмеси 2009-жылы бул багытта чоң анализ жана болжолдуу экономикалык эсептөөлөрдү жүргүзгөн. Ошондо биз кендин 20 түрүн алганбыз. Мисалы, алтын, күмүш, темир, жез, калай, вольфрам, алюминий, сурьма, сымап, көмүр, мунай, курулуш материалдары жана башка кен байлыктардын корун алып, ошол убактагы рынок баасы менен эсептегенде 83 миллиард доллар таза киреше (бардык чыгашадан сырткары) түшөөрү болжолдонгон. Ошондуктан, азыр биздин мамлекетке алдыдагы 5 жылдыкка жана келечектеги 15-20 жылга карата тоо-кен тармагын кандай өнүктүрөбүз деген чоң программа керек. Анда реалдуу эсептелген бардык мүмкүнчүлүктөрүбүз камтылууга тийиш. Биз бул багытта бирикме тарабынан иштелип чыккан программабыздын долбоорун Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине бергенбиз. Азыркы кезде ошого карата иштер башталса, жардам бергенге даярбыз. Бизде билимдүү, такшалган адистер, көрүнүктүү тоо-кен геологдору, инженерлер жана Кыргызстанга эле эмес дүйнөгө белгилүү окумуштууларыбыз жетиштүү. Баарыбыз биргеликте конкреттүү программаны иштеп чыгып, анан жумушту ырааттуу баштасак, сөзсүз ийгиликтер жаралат.

– “Кыргызалтын” ААК мамлекеттик ишканасы тууралуу да маалымат бере кетсеңиз?

– “Кыргызалтынды” өзүнчө мекеме катары мындан дагы өнүктүрүп, ишмердүүлүгүн бекемдеш керек. Анын “Кумтөрдө” 26%, Кеминдеги “Талды-Булак Сол жээк” алтын кенинде 40%, “Макмалда” 30%, “Терек-Сайда” 25% үлүшү бар. “Кыргызалтындын” отчёту боюнча 2020-жылы 1,2 миллиард сом таза киреше менен чыкса, 2021-жылдын жыйынтыгы менен 3 миллиард сомдон ашык киреше ээ болушту. Мындай мамлекеттик мекемени колдоо зарыл. Бул ишканага дагы кошумча Ысык-Көл облусундагы “Тоголок” алтын кенин, Талас жана башка облустарда иштетиле элек кендерди кошуп берген оң болот. Ошондо мамлекеттик “Кыргызалтын” ААК мындан дагы көп ийгиликтерди жаратат. Алар чет өлкөлөрдөн инвесторлорду тартат жана өз каражаттары менен да кээ бир алтын кендерин иштетет.

Учурда Кыргыз Республикасына “Кыргызалтындын” базасында өлкөбүздөгү башка алтын кендерин да иштете турган ири тоо-кен өнөр жай тармагын түзүп алууга жакшы шарт жаралууда.

Азизбек ЧАМАШЕВ

Кут даарыган Сары-Өзөн!

Чүй облусунун Жайыл райондук сотунун төрагасы Аман БОКОМБАЕВ:

“АДАМ ТАГДЫРЫНА КАЛЫС КАРОО КАДЫР-БАРК АЛЫП КЕЛЕТ”

Бокомбаев Аман Мамыркожоевич 2002-жылы Ж.Баласагын атындагы улуттук университетинин юридикалык факультетин аяктаган. “Дарак бир жерден көгөрөт” демекчи, алгачкы эмгек жолун 2003-жылы мына ушул Жайыл районунда Сот аткаруучулар кызмат бөлүмүндө сот аткаруучу болуп баштаган. 2007-жылы ага сот аткаруучу кызматын өтөгөн. 2015-жылдын ноябрь айынан тартып Чүй облусунун Жайыл райондук сотунда сот болуп дайындалган. Ал эми Жайыл райондук сотунун төрагалык эки тизгин, бир чылбырын алганына 2 жыл толду. Үй-бүлөлүү, бир кыз, бир уулдун атасы.

- Аман Мамыркожоевич, кылмышка шектүүлөрдү кыраакылык менен кароо милдети чынында жеңил эмес. Сиздер кабыл алган чечимдер күнөөсүздөрдү сүйүндүрүп, күнөөлүүлөрдү күйүндүрүп турса кана атаганат. Тилекке каршы, соттор туура эмес чечимдерди чыгарды дешип, чычалап жүргөндөр да кездешет. Кара кылды как жарган калыстык менен адам тагдырын чечүү не деген дөөлөт?!

- Айтканыңызда калет жок. Бир жакшы жери кийинки кезде соттордун жоопкерчилигин чыңдоого мамлекеттик деңгээлде маани берилип жатат. Эң башкысы материалдык-техникалык базаларыбыз чыңдалды. Кечээги мезгил менен бүгүнкү күндү салыштырып болбойт. Жашообуздун күрөө тамырына айланган санариптештирүү биринчилерден бизге жетиши жемиштүү эмгектенүүнүн негизи. Калп айткан менен болбос, мурда сот процесстеринин кандай жүргөнүнө кызыккан муктаждардын толук кандуу билүү мүмкүнчүлүгү аз эле. Баштан аяк катчылар кагазга түшүрүүгө аракеттенишчү. Болгонун болгондой жазып чыгуу, сүрөттөө мүмкүндүгү жок эле. Учурда уучубуз узарды. Сот процесси толук видеого тартылып, дискке жазылып, ачык-айкындык менен жүргүзүлөт. Мурдагыдай том-том болгон сот отурумдун бардыгы дисктерде сакталган. Будамайлап, бурмалоо өң тургай түшкө кирбейт. Кагаз жүзүндө сот отурумунун протоколдору, тиркелген иш процесстер акырындап четтетилүүдө. Кол күчү калды, санариптештирүү мээнеттеримизди алда канча жеңилдетти. Сот процесстеринин иши ийнежибине чейин видеого тартылгандыктан ачык-айкындык өкүм сүрдү. Соттор караган иштеринин адилеттүүлүгү үчүн бүткүл эрудициясын сарпташып, эл үмүтүн актоого бардык аракеттерин жумшап жатышат. Бардык кабинеттер заманбап компьютер, аудиодиск, видеолор менен жабдылган.

Былтыркы жылдын көрсөткүчтөрүнө токтолсок биздин соттор тарабынан жалпы 3 миңден ашык иш каралды. Мындан 3415 иш толук аягына чыкты. 2020-жылга салыштырмалуу былтыр 2021-жылы 736 иш көбүрөөк каралды, же 29,9 пайызга жогорулаган. Ошондой эле бизден жогорку инстанцияларга даттануу боюнча 201 иш кеткен. Мындан 83 пайызы күчүндө калтырылган. 12си жокко чыгарылган. Бул 12,77%ды түзөт. Даттануулардын 4,21%ы өзгөрүлгөн. Демек, биз калыстык менен караган иштердин басымдуусу туура чечилген,

- Караган иштериңиздердин сексен пайыздан ашык чечимдери күчүндө калышы жакшы натыйжа десек жаңылыштык эмес. “Атын атаса - куту сүйүнөт” демекчи сотторуңуздун ишмердиктери тууралуу айтып берсеңиз?

- Биз такшалган, тажрыйбалуу сот айымдарыбыз менен сыймыктансак болот. Мисалы, Джандаралиева Надира Джекшеновна 872 иш караган. Жогорку сотторго даттануулардын 85%ы күчүндө калтырылган. Жоопкерчилик, таразадай тактык менен иштегени, жабырлануучулардын жан дүйнөлөрүн терең баамдап билгени, айыпкерлердин кылмыштарын камырдан кыл суургандай аныктагандыгы алаканга салгандай көрүнүп турат. Өз ишин сүйгөндүгү, кесипкөйлүгү, билимдүүлүгү, ар дайым изденүүнүн үстүндө жүргөндүгү үзүрүн берүүдө.

Усакпаева Гульзат Каныбековна 593 ишти караган. Анын эң башкы жетишкендиги болуп чыгарылган соттук актыларына келтирилген -даттануулардын 100%ы күчүндө калган. Бардык иштери калыстык менен чечилгени бекемделди.

Ушундай эле жакшы пикирлерди соттор Асанова Чолпон Карыпбековнага жана Саадабаева Чынара Муратбековнага айтсак жарашат. Чолпон Карыпбековнанын караган иштеринин 75%ы күчүндө калса, Чынара Муратбековнанын караган иштеринин 85%ы күчүндө калтырылган. Акыйкат чечимдерди жеринде кабыл алсак, тууралыгын бекемдесек, даттануулар да азаят деген ойдомун. Мындай жогорку жыйынтыктар санариптештирүүнүн түздөн-түз таасири. Тааныш-билиштик, коррупциялык кадамдар жасалбай сот процесстеринде мүмкүнчүлүктүн жетишинче тазалык өкүм сүрүүдө.

- Сот айымдарына болгон эл ишенимдери бекемделиптир. Алкыштарга бай, каргыштардан алыс болушсун. Айрыкча оор кылмыш кылтагына илингендердин тагдырын чечүү, акыркы чекитти коюу оор. Башыңыздан кечирген эсте каларлык окуялардан айтып берсеңиз?

- Эсимдеги бир иш жөнүндө айтып берейин. Бир жолу бир кемпир алыскы райондордон борбор шаарыбызга такси менен жолго чыгат. Ал аңгыча бирөө келип: “Сизди тосуп алат, ага бул түйүнчөктү берип коюңуз” дейт. Кемпир макул болот. Тилекке каршы, шаарга келгенде 600 грамм наркотикалык зат менен кармалып калат. Кемпир кимден алганын айтпаска касам ичкендей тааныбастыгын тана баштайт. Тергөөчүлөр наркотикалык затты ким аркылуу алганын тактап чыгууга абдан аракеттеништи. Ток этери, кемпирди соттоого туура келди. Чечимди угузуп жатканда байкуш кемпирди аяп турдум. Бирок, мыйзам улук. Кыскасы, узак мөөнөт 9 жылга эркинен ажыратылды. Жетимиш жашка таяп калган кемпирдин абактагы жашоосун башкалардын башына салбасын! Ошол кемпирди сурап, кантип сот жообуна тартканым кээде эсиме келе калат. Абдан оор күн болгон. Чечимди окуп жатканымда колдорум калтырап турган. Жан дүйнөм жабыркап чыккан.

Дагы бир эсимдеги иш, жол кырсыгынан жабыр тарткандардын ишин карап жаткам. Жол кырсыгынан күлгүндөй айдоочу жигит көз жумган. Ата-эне, агайын тууганда-ры, жакындары уруп кеткен айдоочуну эки чайнап, бир жутуудан кайра тартпай турган. Иштин жөнүн талдап келгенде айыптуу атайлап жол кырсыгын жасабаган. Кокустук кырсыкка алып келген. Ток этери, айыбын угуздум. Күнөөлүү жигит 4 жылга эркинен ажыратылды. Кудай бетин салбасын тууганда-ры: “Түрмөдө чирип өлүү күнөөкөрдү колдодуң. 4 жыл эмне эми эле өтүп кетет. Ал эми өлгөн балабыз кайра кайдан тирилет?” дешип мени каргап-шилеп жатышты. Ишенсеңиз адам болуп туулгандан андай суук каргыштарды уккан эмесмин. Уккан кулагыма бир ишенип, бир ишенбей катуу санаага баттым. Түнү бою кулагыма тигилердин каргыштары жаңырып, кайсы жеримен жаңылдым, жаздым деп жаттым. Таң эрте ишке келсем баягы мени каргагандар мени тосуп чыгышты. Чындык керек: "Дагы эмне балээ болуп кетти, каргыштары аз келгенсип, эмне кол көтөрүшөбү?" – деп чоочулап турат элем. Тигилер жаныма келип: “Биз жарашып алдык”,- дешсе болобу. Ушундайлар да болот.

Биздин Жайыл районунда төбө чачты тик тургузган кыз ала качуу оор кылмышы болгонун кимдер билбейт? Кыздын бычакталган трагедиялуу өлүмү не деген талаш-тартыштарды пайда кылды. Андан көп узабай борбор шаарыбыздан Айзада аттуу кызды ала качып, аны да алам деген зөөкүр жигити кыйнап өлтүрүп салды. Ошентип “Кыз ала качуу” кылмыштардын ичинен өтө популярдуулугу менен ооздон-оозго көчүп, бүйүр кызыткан талаш-тартыштарды жаратты. Зөөкүр жигиттерге чынында убал жок. Бирок, кыз менен жигиттердин чала кайым баш кошуулары да болбос жерден чуу чыгарууда.

Биздин Кош-Дөбө айылында да “Кыз ала качуу” жалаасы менен күйөө бала жана эки күйөө жолдошу кармалып, уюшкан кылмыш жоруктары менен айыпталып, акыры иштери сотко өттү. Бул ишти да баштан аяк мен карадым. Көрсө, иш мындай болуптур. Жигит менен кыз сүйлөшүп жүрүшкөн. Ал ортодо араздашып аралары алыстап калат. Бир күнү жигит кызга аялдамадан жолугуп калат. Кыскасы кыз менен жарашып, үйүнө алып келет. Үйүндө энеси эле жалгыз болгон. Иштин жайын угуп, келинине чуркайт. Абысыны келет. Башына жоолук салышат. Айылдаш эки жигит кирип келип, жаңы үйлөнүп жаткандарды куттуктап калат. Келин алгандар: “Кызыңызды биз келин кылып алдык, өз эркин менен келди. Уулубуз менен сүйлөшүп жүрүптүр” дешип кыздын энесине телефон чалышат. Кыздын энеси кыздын атасына айтат. Атасы атчан мас болуп келип: “Эмне үчүн мага айтпай кызымды алып келдиңер!” деп чатак чыгара баштайт. Ошол мезгилден пайдаланган кыз качып кетет.

Ошентип, өз эле каалоосу менен келген кызды “Ала качып кетишиптир!” деп атасы сотко берет. Баягы эки жолдош балдары да айыптуу болуп калат. “Үчөөлөп кыз уурдап качышкан” деген калпыс тыянак менен сот жообуна тартылмай болушуп калышат. Тиги “күйөө жолдош” эки жигит тең Тажикстандан качып келишкен этникалык кыргыздардын уулдары экен. Биринин кулагы жакшы укпайт. Беркиси да майып. Тажикстанда болгон жарандык согушта жан соогалап качып келгендерди кыз ала качуу беренеси менен соттосом, күйөө бала менен бирге экөөнө тең 7 жылдан бермекмин. Топтолуп, уюшуп кылмыш кылуу беренеси оор болот.

Ооба, кыз ала качуу кылмыш. Бирок, бул жерде эч кандай кыз ала качуу, зордуктап мажбурлоо болгон эмес. Кыз берген сүроолорума жооп берди. Ырас эле ал өз ыктыяры менен келген. Болгону чатак салган, атчан мас атасынан коркуп, качып чыгып кеткен.

“Кеминде 7 жылдан эркинен ажыратылат” деген уулдарынын актылышы ата-энелер, туугандары үчүн чоң кубаныч болгон. Наркотик менен кармалган кемпир эсимен кетпей кыйналган түндөй эмес, же жол кырсыгынан мерт болгон жигиттин туугандары каргап-шилеген күндөй эмес, ошол ала качуу жалаасы жабылган 3 жигитти актаган күнү тынч уктадым. Балдардын тагдырына балта чабылбады.

Эми мындай окуяларды айта берсек, аз эмес.

- Аман Мамыркожоевич, Жогорку бийликтин бир бутагы соттордун эркиндиги тууралуу 30 жылдан бери айтылып келди. Бирок, иш жүзүнө ашпай келген. Бир жакшы жери Президентибиз Садыр Жапаров бүгүнкү соттордун эркиндигине кепилдик берди. Иштериңиздердин илгерилеп жатканы да ушундай жагымдуу жагдайлардан улам болуп жатат десек болобу?

- Албетте, болот. Былтыр 5-март соттордун күнүндө Президент Садыр Жапаров менен жолукканыбызда биз жөнүндө жакшы сөздөр болду. Мисалы, мурда Президент менен түз байланышуу мүмкүн эмес эле. Ал эми учурда кандайдыр бир зарылдык болсо түзмө-түз байланышууга жол ачылган. Мына ушул кепилдик тууралуу атайын топ түзүлдү. Ак үй, көк үйлөрдөн көрсөтмө берүү, кысымга алуу деген алыстады. Сот акыйкаттыгы салтанаттай баштады.

- Сиз кыргыз элине аттын кашкасындай белгилүү “Ленин”, “Эмгек Кызыл Туу”, “Октябрь революциясы”, Даңк” ордендеринин кавалери, Кыргыз ССР Жогорку Советинин 3 жолку (9-10-11) чакырылышынын депутаты, КР спорт чебери, КР эмгек сиңирген машыктыруучусу Бокомбаев Мамыркожонун уулу болосуз. Замандаштары: “Союз тарабай турганда “Социалисттик Эмгектин Баатыры” наамын алмак деп келишет. Атаңыздын кандай асыл сапаттарын алып калдыңыз?

- Тарбия башаты үй-бүлө деп бекеринен айтышпайт. Атабыз менен апабыз жаш чактарынан чабандык татаал кесипти аркалашкан. Биз да бала күндөн эмгекке бышып өстүк. Атам убагында сый-урматтын үстүндө жүрдү. Ал эми союз тараганда эркиндик колубузга тийди. Атабыз көөнө көчмөн кыргыз элинин унутула баштаган көк бөрү оюнун кайрадан жандандырууда көп салымын кошту. “Рассвет” көк бөрү командасы тууралуу жалпы кыргыз эли тургай, коңшу Казакстан, Өзбекстан жана башка өлкөлөр жакшы билет. Мен да ага, инилерим менен биргеликте тандалма көк бөрү командасында ойноп калдым. 1999-жылы Өзбекстанда, 2000-жылы Казакстанда чемпион болгон. 2 жолку көчмөндөр оюндарында биздин көк бөрүчүлөр тандалма команда менен катышып, жеңиш туусун желбиретишкен.

Атабыздан көп асыл сапаттарды алдык. Ал чынчылдык, таман акы маңдай тер менен кызмат кылуу. Баарынан да ат жалында ойногон спортко жакын өстүк. Азыр “Рассвет” көк бөрү командасынын ардагеримин. Көк бөрү боюнча КР спорт чеберимин.

Биздин кесибибиз өтө оор жана жоопкерчиликтүү. Күндөн күнгө сотко түшкөн арыздардын саны өсүүдө. Соттордун иши тынымсыз, анткени иштер көп, ар бир иштин кароо мөөнөтү бар. Ошондуктан сотто иш күндөрүнөн тышкары сотторубуз жана аппарат кызматкерлерибиз дем алыш күндөрү да иштеп келишүүдө. Аппарат кызматкерлерибиз айлык маянасы аз болгонуна карабай ушундай жагдайларда иштеп келишет. Бирде жогоруда мен мисал келтиргендей каргыш алсак, бирде алкыш алабыз. Албетте иш да керек. Ошол эле мезгилде эс алууну да билишибиз кажет. Иш менен бирге эс алууну, маданий-спорттук иш-чараларды айкалыштырууга айрыкча көңүл буруудабыз. Коллегаларым да ар дайым колдоп келет. Чүй облусу боюнча футбол курама командасынын мүчөсүмүн. Райондук мекеме-ишканалар ортосунда өткөрүлгөн бардык маданий жана спорттук иш-чараларга шарт жагдайга жараша катышабыз. Ынтымак-ырашкерликти бекемдеп, элдин ишеничине толууга бардык аракеттерди жумшап келебиз.

Айчүрөк МАКЕШОВА

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
Эркин-Тоо

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРИНИН КЭЭ БИР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН МӨӨНӨТҮНӨН МУРДА ТОКТОТУУ, КАТТАЛГАН ТАЛАПКЕРЛЕРДИН ТИЗМЕСИНЕН ЧЫГАРУУ ЖАНА БОШ КАЛГАН ДЕПУТАТТЫК МАНДАТТАРДЫ ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРДИН ДЕПУТАТТЫГЫНА ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨГҮ СУЗАК, БАЗАР-КОРГОН, КЫЗЫЛ-КЫЯ, ТҮП, ТАЛАС, АЛАЙ, КАРА-СУУ, НАРЫН ЖАНА ОШ АЙМАКТЫК ШАЙЛОО КОМИССИЯЛАРЫНЫН ЧЕЧИМДЕРИН БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

«Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 20-беренесине, «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесине жана «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесине ылайык Сузак, Базар-Коргон, Кызыл-Кыя, Түп, Талас, Алай, Кара-Суу, Нарын жана Ош аймактык шайлоо комиссиялары жергиликтүү кеңештердин кээ бир депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу, катталган талапкерлердин тизмесинен чыгаруу жана бош калган депутаттык мандаттарды шайланган депутаттардан кийинки талапкерлерге жана саясий партиялардын катталган тизмесиндеги шайланган депутаттардан кийинки талапкерлерге өткөрүп берүү жөнүндө чечимдерди кабыл алышкан. «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесине жана «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесине жана «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Сузак, Базар-Коргон, Кызыл-Кыя, Түп, Талас, Алай, Кара-Суу жана Нарын аймактык шайлоо комиссияларынын жергиликтүү кеңештердин 1-тиркемеде көрсөтүлгөн депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу боюнча чечимдери бекитилсин.

2. Сузак, Түп, Нарын жана Ош аймактык шайлоо комиссияларынын 2-тиркемеде көрсөтүлгөн катталган талапкерлердин тизмесинен чыгаруу боюнча чечимдери бекитилсин.

3. Сузак, Базар-Коргон, Кызыл-Кыя, Түп, Талас, Алай, Кара-Суу жана Нарын аймактык шайлоо комиссияларынын 3-тиркемеде көрсөтүлгөн бош калган депутаттык мандаттарды шайланган депутаттардан кийинки талапкерлерге жана саясий партиялардын катталган тизмесиндеги шайланган депутаттардан кийинки талапкерлерге өткөрүп берүү жөнүндө чечимдери бекитилсин.

4. Жергиликтүү кеңештердин 1-тиркемеде көрсөтүлгөн депутаттарынын күбөлүктөрү ушул токтом жарыяланган күндөн тартып анык эмес деп таанылсын.

5. Сузак, Базар-Коргон, Кызыл-Кыя, Түп, Талас, Алай, Кара-Суу жана Нарын аймактык шайлоо комиссиялары 3-тиркемеде көрсөтүлгөн жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттарын каттасын жана аларга белгиленген үлгүдөгү күбөлүктөрдү жана төш белгилерди тапшырсын.

6. Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

7. Бул токтомдун көчүрмөсү тиешелүү аймактык шайлоо комиссияларына жана жергиликтүү кеңештерге жөнөтүлсүн.

8. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.Шайназаровго жүктөлсүн.

ТӨРАГА **Н.ШАЙЛДАБЕКОВА**

Бишкек ш., 2022-жылдын 15-февралы, №16

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2022-жылдын 15-февралындагы №16 токтомунун 1-тиркемеси

Депутаттык ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Депутаттык ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын Ф.А.А.	Ыйгарым укугунун токтотулушунун себеби	Депутаттын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу боюнча АШКнын чечиминин № жана датасы
Жалал-Абад облусу				
Сузак району				
1.	Ленин айылдык	Мурзаканов Чолпонбек Исмаилович	Өз арызы	№153, 10.02.2022-ж.
2.		Атабаев Максатбек Турдукулович	Каза болгондугуна байланыштуу	№155, 10.02.2022-ж.
Базар-Коргон району				
2.	Арстанбап айылдык	Темирбаева Максудахан Юлчиевна	Өз арызы	№1, 12.02.2022-ж.
3.		Досматов Алмаз Азимжанович	Өз арызы	№1, 12.02.2022-ж.
Баткен облусу				
Кызыл-Кыя шаары				
5.	Кызыл-Кыя шаардык	Айтматов Мирланбек Мусаевич (№1) («Ата-Журт Кыргызстан» депутаттык фракциясы)	Өз арызы	№1, 10.02.2022-ж.
Ысык-Көл облусу				
Түп району				
6.	Сан-Таш айылдык	Байзаков Кудайберген Ишенкулович	Өз арызы	№1, 08.02.2022-ж.
7.	Арал айылдык	Момоев Айтбек Исаевич	Өз арызы	№3, 10.02.2022-ж..
Талас облусу				
Талас району				
8.	Өмүралиев айылдык	Токтоматов Турдакун Ажыматович	Өз арызы	№1, 11.02.2022-ж.
Ош облусу				
Алай району				
9.	Жошолу айылдык	Топчубеков Азамат Топчубекович	Өз арызы	№33, 11.02.2022-ж.
10.	Коңур-Дөбө айылдык	Эрмек уулу Фархат	Өз арызы	№33, 11.02.2022-ж.
11.	Үч-Төбө айылдык	Шамшиева Айжаркын Маматкабыловна	Өз арызы	№33, 11.02.2022-ж.
Кара-Суу району				
12.	Кызыл-Кыштак айылдык	Алимжанов Исломбек Азизиллаевич	Өз арызы	№4, 14.02.2022-ж.
Нарын облусу				
Нарын району				
13.	Он-Арча айылдык	Курманбеков Жакшылык Талантбекович	Өз арызы	№2, 14.02.2022-ж.

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2022-жылдын 15-февралындагы №16 токтомунун 2-тиркемеси

Жергиликтүү кеңештердин депутаттыгына саясий партиялардын катталган талапкерлеринин тизмесинен чыгарылган талапкерлердин тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Катталган талапкерлердин тизмесиндеги талапкердин Ф.А.А.	Негиз	Тизмеден чыгаруу боюнча АШКнын чечими
Жалал-Абад облусу				
Сузак району				
1.	Ленин айылдык	Токтаев Арстанбек Мавлянович	Өз арызы	№156, 10.02.2022-ж.
Ысык-Көл облусу				
Түп району				
2.	Арал айылдык	Дүйшалиев Талантбек Ишенбаевич	Өз арызы	№4, 10.02.2022-ж.
Нарын облусу				
Нарын району				
3.	Он-Арча айылдык	Тынчтыкбек уулу Субан	Өз арызы	№2, 14.02.2022-ж.
Ош шаары				
4.	Ош шаардык	Каналиев Бактыбек Эркинович (№17) («Биздин Кыргызстан» саясий партиясы)	Өз арызы	№20, 14.02.2022-ж.

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2022-жылдын 15-февралындагы №16 токтомунун 3-тиркемеси

Жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттары деп таанылган талапкерлердин тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Жергиликтүү кеңештин кийинки шайланган депутатынын Ф.А.А.	Иштеген жери, ээлеген кызматы	Бош калган депутаттык мандатты ыйгаруу боюнча АШКнын чечими
Жалал-Абад облусу				
Сузак району				
1.	Ленин айылдык	Джайчиев Улан Аканбекович	Жеке ишкер	№154, 10.02.2022-ж.
2.		Койчуманов Байыш Толонбаевич	Жеке ишкер	№156, 10.02.2022-ж.
Базар-Коргон району				
3.	Арстанбап айылдык	Миркамилова Флюра Сайдуллаевна	№34 орто мектеби, мугалим	№1, 12.02.2022-ж.
4.		Кочоров Диёрбек Макамжонович	Жеке ишкер	№1, 12.02.2022-ж.
Баткен облусу				
Кызыл-Кыя шаары				
5.	Кызыл-Кыя шаардык	Жолдошов Азизбек Азимович (№8) («Ата-Журт Кыргызстан» саясий партиясы)	Убактылуу иштебейт	№1, 10.02.2022-ж.
Ысык-Көл облусу				
Түп району				
6.	Сан-Таш айылдык	Муканов Данияр Кенешович	Мугалим	№2, 08.02.2022-ж.
7.	Арал айылдык	Шаршеев Руслан Исаевич	Мугалим	№4, 10.02.2022-ж.
Талас облусу				
Талас району				
8.	Өмүралиев айылдык	Жеңишов Мелис Жеңишович	ЖЧК «Альянс Алтын», айдоочу	№2, 11.02.2022-ж.
Ош облусу				
Алай району				
9.	Жошолу айылдык	Сапарбаева Максаткан Абдыкалыковна	Убактылуу иштебейт	№33, 11.02.2022-ж.
10.	Коңур-Дөбө айылдык	Келдиев Серик Муралимович	Убактылуу иштебейт	№33, 11.02.2022-ж.
11.	Үч-Төбө айылдык	Жакыпова Мухабаткан Аккозуевна	Т. Жумабаев атындагы орто мектеби, мугалим	№33, 11.02.2022-ж.
Кара-Суу району				
12.	Кызыл-Кыштак айылдык	Умурзаков Бахтыяржан Абдыкаримович	СООППВ «Шамшад-Суу», инспектор	№4, 14.02.2022-ж.
Нарын облусу				
Нарын району				
13.	Он-Арча айылдык	Жүндубаев Бактыбек Данилович	Дыйкан чарба	№2, 14.02.2022-ж.

«АЛЬФА ТЕЛЕКОМ» ЖАК
(MegaCom соода белгиси)

болжолдуу салмагы 28 436,5 кг болгон, тышкы бузулуулардын белгилери бар 547 даана аккумуляторлук батареяларды сатууга тоорук (ачык аукцион) өткөрүү тууралуу жарыялайт.

Жогоруда көрсөтүлгөн мүлк бир лот менен сатылат.

Жогоруда көрсөтүлгөн мүлктүн баштапкы (старттык) наркы – 1 кг үчүн 81 сомду, болжолдуу салмагы 28 436,5 кг - 2 303 356,5 сомду түзөт.

Ново-Покровкадагы техникалык кампада жайгашкан, тышкы бузулуу белгилери бар аккумуляторлук батареялардын тизмеси:

№ п/п	АКБлардын аталышы	АКБ кубаттуулугу (Ah)	Саны	Эскертүү	Бир АКБнын салмагы (1кг)	Жалпы салмак (кг)
1	Denta ta	150Ah	22		49	1078
2	Narada	155Ah	7		52	364
3	Marathon	155Ah	60	Ошол эле учурда ящикте 2 даана	53,5	3210
4	Jiuul	150Ah	119		48	5712
5	Coslight	150Ah	227		53	12031
6	Sacred Sun	100Ah	9		34	306
7	Coslight	92Ah	19		33	627
8	PowerSafe	150Ah	73		64,5	4708,5
9	Coslight	100Ah	7		37	259
10	Taiga	90Ah	1		30	30
11	Coslight (кирпич)	100Ah	3		37	111
АКБнын жалпы саны:			**547**			**28436,5**

Аукционго катышууга кызыкдар болгон жактардан төмөнкү документтер талап кылынат:
- баштапкы наркынан төмөн болбогон сатып алуу баасын көрсөткөн коммерциялык сунуш;
- юридикалык жакты мамлекеттик каттоо жөнүндө күбөлүктүн көчүрмөсү же юридикалык жакты түзбөстөн жеке ишкер катары ишкердик ишин жүргүзгөн жаранды каттоо жөнүндө күбөлүктүн көчүрмөсү;
- аукционго катышууга билдирме;
- 115 168 сом суммасындагы кепилдик төлөмдүн төлөнгөндүгүн тастыктаган төлөм документинин көчүрмөсү;
- жарандыгын тастыктаган документ (билдирме берүү учурунда катышууну каалаган жак тарабынан жеке көрсөтүлөт);
- өкүлдүн атына жазылган, ага юридикалык жактын атынан иш алып барууга жана тийиштүү аракеттерди жасоого ыйгарым укук берүүчү ишеним кат.

Жогоруда көрсөтүлгөн документтер катышуучунун аталышын (аты-жөнүн) көрсөтүү менен, «Аккумуляторлук батареяларды сатуу боюнча аукционго катышуу үчүн» деп белгиленип, бар конвертке салынып, чапталышы керек. Конверттер **Бишкек ш., Сүйүмбаев көчөсү, 123** дарегинде жайгашкан «Альфа Телеком» ЖАКтын кеңсесинде **2022-жылдын 22-мартта (саат 17.00гө)** чейин кабыл алынат. Аукцион **Бишкек ш., Сүйүмбаев көчөсү, 123** дарегинде **2021-жылдын 23-мартында саат 14.00дө** башталат. Аукциондун катышуучулары/алардын өкүлдөрү конверттерди ачуу иш-чарасына катыша алат. Жанында инсандыгын тастыктаган документинин болуусу шарт.

Эң жогорку бааны сунуштаган катышуучу ачык аукциондун жеңүүчүсү болуп табылат. Ачык тоорукту утуп алган катышуучу аукциондун жыйынтыгы жөнүндө протоколго кол коюлган күндөн тартып, 10 жумушчу күндөн ашпаган мөөнөттө мүлктү сатып алган сумманы төлөп бериши керек.

Эгерде эң жогорку бааны сунуш кылган катышуучу сатуу-сатып алуу келишимин түзүүдөн баш тартса жана/же мүлктүн баасын төлөбөсө, анда бул катышуучунун сунушу четке кагылып, кийинки эң жогорку бааны сунуш кылган катышуучу жеңүүчү деп табылат.

Катышуучу аккумуляторлук батареялардын андан ары колдонулушу үчүн жоопкерчиликти өзү тартат, ал эми утилизацияланган учурда мындай жол-жоболорду жөнгө салган Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарынын талаптарын аткарууга милдеттүү, ошондой эле Сатуучунун кампасынан аккумуляторлук батареяларды ташып чыгарууну уюштуруу боюнча чыгымдарды өз каражаттарынын эсебинен көтөрөт.

Аукционго катышууга кызыкдар болгон жактар мүлктү алдын ала текшерип көрүүгө укуктуу. Мүлктү текшерип көрүү үчүн, кызыкдар тараптар төмөндө көрсөтүлгөн маалымдаректер боюнча кайрылуусу керек. Тооруктун уюштуруучусу – «Альфа Телеком» ЖАК. Аукцион, аны өткөрүүнүн тартиби тууралуу маалымат компаниянын интернет- сайтында жайгаштырылган: **www.megacom.kg**. Маалымат телефондору: **(0555) 90-53-52, (0555) 50-55-90.**

Уюштуруучу аукциондон каалаган убакта, бирок ал өткөрүлө турган күндөн үч күндөн кечиктирбестен, Компаниянын сайтына тиешелүү маалыматтарды жайгаштыруу менен баш тартууга укуктуу.

Кепилдик төлөмдү төлөө үчүн маалымдаректер (кыргыз сому үчүн):

Алуучунун банкы	«РСК Банк» ААК Кыргыз Республикасы, Бишкек ш.
Beneficiary (Алуучу)	«Альфа Телеком» ЖАК Эсеби: №1299003150020051 БИК: 129001 ИНН: 00406200910056 Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Сүйүмбаев көч. №123
Purpose of payment (Төлөмдүн максаты)	АКБ сатуу боюнча аукционго катышуу үчүн кепилдик төлөм

Алуучунун банкы	«Оптима Банк» ААКтын ББФ Кыргыз Республикасы, Бишкек ш.
Beneficiary (Алуучу)	«Альфа Телеком» ЖАК Эсеп №1091820182530517 БИК: 109018
Purpose of payment (Төлөмдүн максаты)	АКБ сатуу боюнча аукционго катышуу үчүн кепилдик төлөм

Решение единственного акционера внеочередного общего собрания акционеров

Открытого акционерного общества «МИКРОФИНАНСОВАЯ КОМПАНИЯ «ИНВЕСКОР СА»

- Место проведения собрания: **г. Бишкек, ул. Коёнкозова, 75**
- Дата и время проведения собрания: **9 февраля 2022 года в 14.00 часов;**

ПРИСУТСТВУЮТ:
- Единственный акционер - **"Invescore" NBFI JSC (Монголия), в лице представителя по доверенности Пурэв Ралгаа;**
- Количество голосующих акций: **100 000 шт.**
- Кворум: **100%**

Утвердить следующую повестку внеочередного общего собрания акционеров:

1. Избрание Совета директоров Общества и установление размера оплаты Совета директоров;
2. Утверждение Положения о Совете директоров Общества;
3. Внесение изменений в Устав общества и утверждение его в новой редакции;
4. Перерегистрация Общества в органах юстиции и других государственных органах;

Рассмотрев повестку акционером приняты следующие решения:

1 вопрос: Избрание Совета директоров Общества и установление размера оплаты Совета директоров.

1.1. Избрать Совет директоров сроком на три года в следующем составе:
Пурэв Ралгаа;
Анхболд Баянмунх;
Авирмэд Бадарч;
Кушубекова Асель Камельдиновна;
Атакулов Абай Болотбекович;

1.2. Установить Совету директоров с 1 марта 2022 года вознаграждение.

2 вопрос: Утверждение Положения о Совете директоров Общества;
Утвердить Положение о Совете директоров Общества;

3 вопрос: Внесение изменений в Устав общества и утверждение его в новой редакции;
Внести изменение в пункт 12.1 статьи 12, подпункт 14.1.5. статьи 4, подпункт 14 пункта 15.3 статьи 15, подпункт 1 пункта 16.6 статьи 16 Устава и утвердить Устав Общества в новой редакции.

4 вопрос: Перерегистрация Общества в органах юстиции и других государственных органах;
Провести перерегистрацию Общества в органах юстиции и других государственных органах Кыргызской Республики.

С/О-52

Подразделение службы судебных исполнителей Октябрьского района г.Бишкек

ОБЪЯВЛЯЕТ ПЕРВИЧНЫЕ ПУБЛИЧНЫЕ ТОРГИ
по реализации движимого имущества:

автомашина марки «Хонда-Одиссей» гос. номер. В 81 84 AN, 2005 г.в., и «Фольксваген Пассат» гос. номер В 2994 АР, 2002 г.в., принадлежащее Осмонову Азамату Турсуналиевичу.

Начальная (стартовая) продажная цена:
- автомашина марки «Хонда-Одиссей» гос. номер. В 81 84 AN, 2005 г.в., в сумме 517 158 (пятьсот семнадцать тысяч сто пятьдесят восемь) сомов.
- автомашина марки «Фольксваген Пассат» гос. номер В 2994 АР, 2002 г.в., в сумме 305 208 (триста пять тысяч двести восемь) сомов.

Лицам желающим участвовать на торгах необходимо внести, на депозитный счет ПССИ Октябрьского района г.Бишкек гарантийный взнос в размере **5%** от начальной продажной цены автомашины до начала торгов, на депозитный счет ПССИ Октябрьского района г.Бишкек р/с **4402032100000408**, БИК **440001**, банк получателя: Центральное казначейства МФКР. Назначение: депозитный счет ПССИ Октябрьского района г.Бишкек, код платежа: **14511200**. Цель назначения - гарантийный взнос в размере **5%** по исполнительному производству за №2105-07/10.

Торги состоятся **9 марта 2022 года в 10.00 часов** по адресу: **г.Бишкек, ул.Абдрахманова №132.**

Справки по телефону: (0552) 44-88-88, судебный исполнитель ПССИ Октябрьского района г.Бишкек. Н-264

СООБЩЕНИЕ О СУЩЕСТВЕННОМ ФАКТЕ

Единственный учредитель (участник) **Общества с ограниченной ответственностью «Манас Тур»** (далее «Общество») Открытое акционерное общество «Международный аэропорт «Манас» 14 февраля 2022 года приняло решения:

1. Прекратить полномочия Генерального директора Общества Муратбек уулу Шабдана согласно поданному заявлению.
2. Избрать Генеральным директором Общества Жаныбекова Нурбека Жаныбековича 27.02.1989 года рождения.

ЖОГОЛДУ
УТЕРЯ

В связи с утерей трудовой книжки №134205 на имя Бектурсунова Нурбека Бектурсуновича считать недействительным. Н-257

В связи с утерей трудовой книжки №243821 на имя Асанкожоева Азамата Жумабековича считать недействительным. Н-258

В связи с утерей служебного удостоверения №067/Ч на имя Мирслава Алсейита считать недействительным. Н-256

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности на земельный участок (зем. долю) №0035808 (от 20.07.1995 г.) на имя Абдысакиева Джалиля Усубалиевича считать недействительным. Н-255

В связи с утерей служебного удостоверения на имя Рахманкулова Замирбека Мамажановича считать недействительным. Н-256

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Намазалиев Акбар Курманбекович код ОКПО 29870271, ИНН 20502199501004 считать недействительным. Н-254

В связи с утерей гос. акта ЧП№756851 на имя Сыдыралиева Алмаза Мокушевича считать недействительным. Н-260

В связи с утерей диплома КТ №206442 на имя Рысбековой Айнагуль Озубековны считать недействительным. Н-265

Азизов Чынгыз Закировичке тиешелүү мам. акт ЧП№5072353 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-253

«КЫРГЫЗКОММЕРЦБАНК» ААК

Сиздерди 2022-жылдын 16-мартында саат 11.00дө Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Шопоков көч., 101 (банктын офиси) дарегинде акционерлердин жылдык жалпы чогулушу өткөрүлө тургандыгы жөнүндө маалымдайт.

КҮН ТАРТИБИ:

1. Эсептөө комиссиясынын Курамын бекитүү.
2. 2021-финансылык жыл үчүн "Кыргызкоммерцбанк" ААКнын ишинин жыйынтыктары жөнүндөгү Башкармалыктын, Директорлор кеңешинин отчетторун бекитүү.
3. 2022-жылга жылдык финансылык планды жана 2021-жыл үчүн финансылык пландын аткарылышы жөнүндөгү отчетту бекитүү.
4. 2021-жыл үчүн жылдык балансты, пайдалар жана зыяндардын эсептерин, аудитордук текшерүүдөн өткөн финансылык отчеттуулукту бекитүү.
5. "Кыргызкоммерцбанк" ААКнын пайдаларды бөлүштүрүү тартиби жөнүндөгү чечимди кабыл алуу.
6. "Кыргызкоммерцбанк" ААКнын Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо.
   i. Директорлор кеңешинин сандык курамын аныктоо;
   ii. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо;
   iii. Директорлор кеңешинин бюджетин бекитүү, Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн сыйлык акыларынын шарттарын жана өлчөмүн бекитүү.
7. 2021-жыл үчүн Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн жана Башкармалыктын сыйлык акыларынын өлчөмү жана курамы жөнүндө акционерлерди кабардар кылуу.
8. Директорлор кеңешинин сунушу боюнча "Кыргызкоммерцбанк" ААКнын тышкы аудиторун шайлоо жана тышкы аудитордун сыйлык акысынын өлчөмүн аныктоо.
9. 2019-жылдан тартып 2021-жыл толугу менен эсептелген мөөнөткө Савада Холдингс жана К.М.Мамакеевден акча каражаттарын тартуу боюнча мурда түзүлгөн иш бүтүмүн бекитүү.
10. "Кыргызкоммерцбанк" ААКнын аффилирленген жактары менен акча каражаттарын тартууга иш бүтүмүн түзүү боюнча Бирдиктүү (башкы) чечимди бекитүү.

Акционерлерди каттоо **саат 10.00дө** башталат. Акционерлердин жалпы чогулушуна карата материалдар менен төмөндөгүдөй даректен корпоративдик катчыдан таанышууга болот: **Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Шопоков көч.,101.**

Тел.: 333-000 кошумчасы 17-151.

Чогулушка катышууга укуктуу акционерлердин тизмесин түзүү күнү – **2022-жылдын 25-февралы.**

Эскертүү: *акционерлерде паспорту, ал эми акционерлердин өкүлдөрүндө паспорту жана КРнын мыйзамдарына ылайык түзүлгөн ишеним кат болууга тийиш.*

ОАО "КЫРГЫЗКОММЕРЦБАНК"

уведомляет Вас о проведении годового общего собрания акционеров, которое состоится 16 марта 2022 года в 11.00 ч. по адресу: КР, г.Бишкек, ул.Шопокова, 101 (офис банка).

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение Состава Счетной комиссии.
2. Утверждение отчетов Правления, Совета директоров о результатах деятельности ОАО «Кыргызкоммерцбанк» за 2021 финансовый год.
3. Утверждение ежегодного финансового плана на 2022 год и отчета об исполнении финансового плана за 2021 год.
4. Утверждение годового баланса, счета прибылей и убытков, аудированной финансовой отчетности за 2021 г.
5. Принятие решения о порядке распределения прибыли ОАО «Кыргызкоммерцбанк».
6. Избрание членов Совета директоров ОАО «Кыргызкоммерцбанк»:
   i. Определение количественного состава Совета директоров;
   ii. Избрание членов Совета директоров;
   iii. Утверждение бюджета Совета директоров, определение условий и размера вознаграждения и компенсаций членам Совета директоров.
7. Информирование акционеров о размере и составе вознаграждения и компенсаций членов Совета директоров и Правления за 2021 г.
8. Избрание по представлению Совета директоров внешнего аудитора ОАО «Кыргызкоммерцбанк» и определение размера вознаграждения внешнему аудитору.
9. Утверждение ранее заключенных сделок по привлечению денежных средств от Савада Холдингс и Мамакеева К.М. за период с 2019 года по 2021 год включительно.
10. Утверждение Единого (генерального) решения по заключению сделок по привлечению денежных средств с аффилированными лицами ОАО «Кыргызкоммерцбанк».

Начало регистрации акционеров в **10.00 ч.** С материалами к общему собранию акционеров можно ознакомиться по адресу: **Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Шопокова, 101 у корпоративного секретаря.**

Тел.: 333-000 доп. 17-151.

День списка акционеров имеющих право на участие в собрании – **25 февраля 2022 г.**

Примечание: *Акционерам иметь при себе паспорт, а представителям акционеров иметь паспорт и доверенность, оформленную в соответствии с законодательством КР.*

ЖОГОЛДУ
УТЕРЯ

Дуйшобаев Тыныбек Бейшеновичке тиешелүү мам. акт ЧN№215197 (03.09.2009-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-263

Сатыбалдиев Айтмаматка тиешелүү серия В №065482 убактылуу пайдалануага берилген күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-014

В связи с утерей свидетельства ТГР №84969 о государственной регистрации ИП Кабылбекова Назгүл Жыргалбековна код ОКПО 24455067, ИНН 10410197800887 считать недействительным. Н-261

В связи с утерей гос. акта №176680 (от 24.12.2008 г.) на имя Саламова Фаруха Абдумаликовича считать недействительным. Н-266

Рахманов Алмаз Памировичке тиешелүү диплом №ГБ 08988 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-262

Шукуралиев Султан жана анын үй-бүлөсүнө тиешелүү болгон сериясы №0062367 жер участогуна (үлүшүнө) жеке менчик укугу жөнүндө күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-045

"СОЮЗ-ТРАНС-АЗИЯ" ААК

2022-жылдын 11-мартында саат 10.00дө Бишкек шаары, Садыгалиев көчөсү, 5 дарегинде боло турган акционерлердин жылдык жалпы чогулушун өткөрө тургандыгы жөнүндө кабарлайт.

КҮН ТАРТИБИ:

1. Эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү.
2. 2021-жылдын жыйынтыгы боюнча "Союз-Транс-Азия" ААКнын финансылык-чарбалык ишмердиги жөнүндөгү башкы директордун отчёту.
3. 2021-жылдагы кирешелердин жана чыгашалардын эсебин, жылдык бухгалтердик балансты бекитүү.
4. Текшерүүчүнүн отчёту.
5. Аудитордун отчёту.
6. 2022-жылга карата "Союз-Транс-Азия" ААКнын жылдык бюджетин бекитүү.
7. Коомдун текшерүүчүсүн шайлоо.
8. Аудитордун кызмат акысынын өлчөмүн жана аудитордук мекемени бекитүү туурасында.

Акционерлерди чогулушка каттоонун башталышы **саат 9.00дө, каттоо саат 10.00дө** аяктайт.

Чогулуштун материалдары боюнча акционерлер төмөндөгү даректен таанышса болот: **Бишкек шаары, Садыгалиев көчөсү, 5.**

Телефон: 35-75-19.

Чогулушка катышууга укугу бар акционерлердин тизмесин түзүү күнү – **2022-жылдын 10-марты.**

ОАО «ТРАНС-СОЮЗ-АЗИЯ»

сообщает о проведении Общего годового собрания акционеров, которое состоится 11 марта 2022 года в 10.00 часов по адресу: г.Бишкек, ул.Садыгалиева, 5.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение состава счетной комиссии.
2. Отчет генерального директора о финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Транс-Союз-Азия» по итогам 2021 года.
3. Утверждение годового бухгалтерского баланса счета прибылей и убытков за 2021 год.
4. Отчет ревизора.
5. Отчет аудитора.
6. Утверждение годового бюджета ОАО «Транс-Союз-Азия» на 2022 год.
7. Выборы ревизора общества.
8. Об утверждении аудиторской организации и размера оплаты услуг аудитора.

Начало регистрации акционеров на собрание **9.00 часов,** окончание регистрации **10.00 часов.**

С материалами по собранию акционеры могут ознакомиться по адресу: **г.Бишкек, ул.Садыгалиева, 5.**

Тел.: 35-75-19.

День списка акционеров, имеющих право на участие в собрании **10 марта 2022 года.**

Н-259

АГЕНТСТВО РАЗВИТИЯ И ИНВЕСТИРОВАНИЯ СООБЩЕСТВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС), настоящим приглашает квалифицированных лиц принять участие в конкурсе на позицию **«Специалист по юридическим вопросам».**

- Высшее образование в сфере права;
- Опыт работы (минимум 10 лет) в качестве юриста;
- Хорошее знание законодательства КР в сфере государственного/муниципального управления, а также знания в области гражданского, предпринимательского, налогового, финансового и трудового права;
- Опыт в правовой оценке и подготовке аналитических отчетов и рекомендаций по улучшению нормативно-правовой базы;
- Опыт в подготовке и оценке проектов законодательных актов, уставов, контрактов и соглашений;
- Свободное владение кыргызским и русским языками. Знание английского языка является преимуществом;
- Хорошие компьютерные навыки, включая умение работы с программами Word и Excel.

Заинтересованные кандидаты должны **зарегистрироваться/авторизоваться в качестве Кандидата на вакансию, на сайте АРИС и подать заявку** на участие в данном отборе (резюме на русском языке, с указанием контактного телефона и позиции) до **18.00 часов 4 марта 2022 г.**

Документы, представленные позже указанного срока, не будут рассмотрены. На собеседование будут приглашены только квалифицированные кандидаты.

С/О-54

ОАО «ТРАНС-СОЮЗ-АЗИЯ»

находящийся по адресу: г.Бишкек, ул.Садыгалиева, 5

сообщает о существенном факте затрагивающий финансово-хозяйственную деятельность на 15 февраля 2022 года.

На основании Передаточного распоряжения и договора дарения ЦБ зарегистрировано дарение простых акций ОАО «Транс-Союз-Азия» от акционера **Акматова Эрмека Турарбековича** на **Джунушбаеву Бурулайым Джунушбаевну:**

	Было кол-во до передачи, % Простые акции	Передал кол-во, % Простых акции	Стало после передачи, % Простые акции
Акматов Эрмек Турарбекович	102795 (12,6644%)	102795 (12,6644%)	Акций нет

	Было кол-во до передачи, % Простые акции	Получила кол-во, % Простые акции	Стало после передачи, % Простые акции
Джунушбаева Бурулайым Джунушбаевна	Акций нет	102795 (12,6644%)	102795 (12,6644%)

Общее количество простых акций общества- **811681 шт.** Стоимость одной акции при выпуске - **3,44 сом** Государственный регистрационный номер **- KG 0101070918**.

Н-259

Сайракунов Абдыталиптин 4-02-04-0003-0154 идентификациялык код, жер күбөлүгү АБ03093 (15.06.1999-жыл) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-253

В связи с утерей свидетельства о гос. регистрации ИП Осмоналиев Кеңешбек Кубанычбекович код ОКПО 2279774, ИНН 20801197000568 считать недействительным. Н-270

В связи с утерей свидетельства о гос. регистрации БГР №78955 от 18.11.2008 г. ИП Тажиев Азатбек Маратович код ОКПО 26254169, ИНН 22907198200516 считать недействительным. Н-267

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации код ОКПО 30661696 на имя Видищевой Елены Николаевны от 21.10.2019 г. считать недействительным. Н-268

Нусубалиев Абиталип Бообековичке тиешелүү серия В №087358 убактылуу пайдалануага берилген күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-007

Ноокен районунун сот аткаруучулар кызматтык бөлүмү

камакка алынган Калдаров Давитбек Абдираимовичке таандык Ноокен районунун Шайдан айыл аймагынын К.Султанов көчөсү №19 болуп жайгашкан №3-04-05-1001-1677 иден. коду менен катталган жалпы аянты 400 кв.м., жер тилкесин сатуу боюнча ачык аукционду жарыя кылат.

Жер тилкесинин баштапкы (старттык) баасы - 209 000 (эки жүз тогуз миң) сомду түзөт.

Ачык соода-сатык **2022-жылдын 24-март күнү саат 10.00дө** мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Сатыкка катышууну каалагандар сатык боло турган күндөн бир күн мурда мүлктүн баштапкы баасынын **5%ын** соода-сатык өткөрүлгөнгө чейин Ноокен райондук САКБнын депозит эсебине кепилдик төлөм катары төлөп берүү менен соода-сатыкка катыша алат.

Соода-сатыкта утуп алган катышуучунун кепилдик катары төлөнгөн суммасы сатып алуу баасына кошулат. Соода-сатыкта жеңилген катышуучуларына төлөгөн шерт пул тооруктар аяктагандан кийин үч жумушчу күндүн ичинде кайтарылып берилет.

Соода-сатыкта уткан катышуучу жети күндүн ичинде соода-сатыктын алдында төккөн шерт пулду кошуу менен мүлктүн сатып алынган суммасын толугу менен төлөп берүүгө милдеттүү. Ноокен райондук САКБнын депозиттик эсеби "РСК Банк" ААК аркылуу э/с. **4408062100000157**, БИК **440001**, ОКПО **21449997**, ИНН **00501199510013**.

Байланыш тел.: (03734) 5-00-36, (0770) 00-02-20. Н-269

Судебный исполнитель ПССИ Аламудунского района Чуйской области, Алмамбет уулу А.

ОБЪЯВЛЯЕТ ПУБЛИЧНЫЕ ТОРГИ
на заложенное недвижимое имущество

-жилой дом, (земля и часть строения), расположенный по адресу: Чуйская область, Аламудунский район, с.Беш-Кунгей, ул.18 км, №3, общей полезной площадью - 53,97 кв.м., жилой площадью - 43,25 кв.м., расположенную на земельном участке мерою 0,01 га, и-к: 7-01-17-0016-0135, принадлежащий Элисбек уулу Элдияру на основании договора дарения от 5 декабря 2018 года.

Стартовая цена в сумме 385 000 (триста восемьдесят пять тысяч) сом.

А также кошару с чабанским домиком, расположенную по адресу: Чуйская область, Аламудунский район, с.Арашан, урочище Чункурчак, уч. б/н, Лит А чабанский домик - 129,09 кв.м., общей полезной площадью Лит Б - 202,47 кв.м., общей полезной площадью Лит В 235,2 кв.м., расположенный на земельном участке мерою 0,39 га, и-к: 7-01-04-0016-0001, 7-01-04-0016-0002, принадлежащую Элисбек уулу Элдияру на основании договора дарения от 21 ноября 2018 года.

Стартовая цена 1 023 000 (один миллион двадцать три тысячи) сом.

Торги состоятся **25 марта 2022 года в 10.00 часов** в Подразделении службы судебных исполнителей Аламудунского района, по адресу: **г.Бишкек, ул.Ахунбаева №119 «а».**

Для участия в торгах необходимо внести **5%** гарантийного взноса, расчетный счет. Центральная казначейства БИК **440001**, на лицевой счет Подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района, **4403012100000388**, код **14238900**.

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начало аукциона.

Участник, выигравший публичные торги должен в течение семи дней внести на расчетный счет ПССИ Аламудунского района, покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса. Н-272

Обращаться по тел.: (0312) 56-58-67, (0559) 006-833, г.Бишкек, ул.Ахунбаева №119 «а», каб. 9, ПССИ Аламудунского района.

Баткен областынын Кызыл-Кыя шаардык соту тарабынан

Кызыл-Кыя шаарынын Маяковская көчөсүнүн №6/3 үйүнүн тургундары карызкорлор Мадумарова Рахаат Токторалиевна жана Даханбаев Акбар Гламидиновичтерден ортоктош түрдө ААК "Бакай Банк" пайдасына 1 803 692 (бир миллион сегиз жүз үч миң алты жүз токсон эки) сом 50 тыйын жана сот процесстерине төлөнгөн мамлекеттик алым 46 773 (кырк алты миң жети жүз жетимиш үч) сом мамлекеттик алым менен кошо кредиттик карыз өндүрүү жөнүндөгү аткаруу барагы келип түшүп анын негизинде күрөөгө коюлган Кызыл-Кыя шаарынын Маяковская көчөсүнүн №6/3 үйү анын пайдалануу аянты 64,00 чарчы метр иден. 8-04-03-0006-0004-01-003 сандуу үйүнүн эсебинен өндүрүү жөнүндөгү 04.11.2021-ж.ч. №ГД-460/21 Ба-3 сандуу аткаруу документинин негизинде.

Карызкор Мадумарова Рахаат Токторалиевнага таандык болгон Кызыл-Кыя шаарынын Маяковская көчөсүнүн №6/3 дарегинде жайгашкан турак үйүнүн баштапкы баасы 840 000 (сегиз жүз кырк миң) сом болгон баада сатылуусу 2022-жылдын 16-март күнү саат 14.00гө болуп өтөөрүн жарыялайт.

Ачык соода-сатыкка (аукционго) каалоочулар, Кызыл-Кыя шаардык САКБнын БИК **129056** э/сч. **904802411** депозиттик **1290562380020130** эсебине, соода-сатыкка эки күн калганга чейин алгачкы старттык баанын **5%**ын төгүүсү зарыл.

Ачык соода-сатыктын жеңүүчүсү, соода-сатык өткөндөн кийин 7 күндүн ичинде соода-сатыкта бааланган, сумманы толугу менен төгүүсү зарыл.

Эскертүү: эгерде жеңүүчү 7 күндүн ичинде соода-сатыкта бааланган сумманы толугу менен төкпөгөн учурда, анын соода-сатык алдында төгүлгөн сумма ага кайтарылбайт, толугу менен мамлекеттин пайдасына өтөт.

Ачык соода-сатыкка каалоочулар болсо, Кызыл-Кыя шаардык САКБнын, улук соттук аткаруучусу Молдобаев Кыялбек Кочкоровичке кайрылса болот.

Бай. тел.: (03657) 5-00-65, (0557) 46-00-46, саат 9.00дөн 18.00гө чейин. С-996

АГЕНТСТВО РАЗВИТИЯ И ИНВЕСТИРОВАНИЯ СООБЩЕСТВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ (АРИС)

Третий проекта сельских инвестиций (ПСИ-3 МАР)

Объявляет тендер на закупку электрического оборудования для Кабакского а.а. Жумгальского района Нарынской области

Заинтересованные компании или лица могут приобрести полный комплект документов на участие в данном тендере до **15.00 ч. 15 марта 2022 г.** после регистрации на сайте АРИС (**www.aris.kg**).

Предтендерная встреча с участниками торгов состоится в **16.00 часов** местного времени **3 марта 2022 года** по указанному выше адресу.

Конкурсные предложения должны быть доставлены в указанный офис ниже не позднее **15 марта 2021 года, 15.00 (местное время).**

Дополнительную информацию и ознакомиться с тендерной документацией в офисе Агентства развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики по следующему адресу:

Кыргызская Республика, г.Бишкек, ул.Боконбаева, 102, отдел закупок, тел: +996 (312) 62-07-52, fax: +996 (312) 62-47-48, e-mail: zakupki@aris.kg, aberdigulov@aris.kg. или на сайтах www.aris.kg.

Жайыт комитет Ильичевского айыл окмоту Кеминского района, Чуйской области

ОБЪЯВЛЯЕТ КОНКУРС

на предоставление права временного пользования на пастбищный земельный участок в иных целях не связанных с выпасом скота (установка навеса из легких конструкций - для отдыха), из контура №1723 общей площадью 0,30 га, контура №1604, 1606, 1603, 1605, 1622 общей площадью 1 га, контура №1762 общей площадью 0,30 га, контура №1860 общей площадью 0,30 га, контура №698 общей площадью 0,30 га, контура №3287 общей площадью 1 га.

Стартовая цена за 1 га - 2400 сом без учета земельного налога.

Шаг аукциона - 100 сом

Гарантийный взнос - 10% от стартовой цены. Для получения права участвовать на аукционе предоставить следующие документы:

1. Письменное заявление о намерении участвовать на торгах.
2. Документ (копия) удостоверяющая личность физического лица - претендента.
3. Документ (копия) подтверждающий личность юридического лица - претендента, либо доверенность на право выступать от имени физического или юридического лица- претендента.
4. Юридическим лицам предоставить копии учредительных документов.
5. Копию подтверждающую оплату гарантийного взноса.
6. Прием документов до 15 марта 2022 года.

Аукцион и конкурс состоится **16 марта 2022 года в 10.00 часов**. Аукцион состоится в здании Ильичевского айыл окмоту, Кеминского района, по адресу: **с.Ильич, ул.Омурзака, 28.**

Тел.: (0501) 18-01-61. Н-275

АГЕНТСТВО РАЗВИТИЯ И ИНВЕСТИРОВАНИЯ СООБЩЕСТВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ (АРИС)

ОБЪЯВЛЯЕТ КОНКУРС НА ПОЗИЦИЮ:

Специалист по изменению климата

Претендент на должность Специалиста должен иметь следующие знания и опыт:

- высшее образование в соответствующей сфере (экология, биология, география, метеорология и других смежных специальностей;
- Минимум 5 лет опыта работы по вопросам изменения климата, природопользования;
- Сильная техническая база по текущим разработкам в области адаптации к изменению климата и смягчения его последствий;
- Опыт разработки и проведения тренингов по вопросам изменения климата. Крайне желательно знать, как проводить обучение с использованием смешанных подходов в онлайн и традиционном формате;
- Опыт работы в проектах, финансируемыми международными организациями, и с партнерами Правительства Кыргызской Республики является преимуществом;
- Компьютерная грамотность, включая знание программного пакета Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, электронная почта);
- Свободное владение русским и кыргызским языками, знание английского является преимуществом.

Заинтересованные кандидаты должны зарегистрироваться/авторизоваться в качестве Кандидата на вакансию на сайте АРИС (**www.aris.kg**) и подать заявку на участие в данном отборе (резюме на русском и английском языках, с указанием контактного телефона и позиции) **до 18.00 часов 4 марта 2022 г.**

Документы, представленные позже указанного срока, не будут рассмотрены. На собеседование будут приглашены только квалифицированные кандидаты.

Кыргызская Республика, г.Бишкек, ул.Боконбаева, 102, отдел закупок, тел: +996 (312) 62-07-52 / 30-18-05 (доп. 128), fax: +996 (312) 62-47-48, e-mail: zakupki@aris.kg или на сайте: www.aris.kg

Решением единственного акционера открытого акционерного общества «НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ХОЛДИНГОВАЯ КОМПАНИЯ» (решение Министерства энергетики Кыргызской Республики от 16 февраля 2022 года №10-Р):

1. **Ходжомамбетов Замирбек Темиргазиевич** освобожден с должности Заместителя Председателя Правления – члена Правления ОАО «Национальная энергетическая холдинговая компания», согласно поданному заявлению.

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «ОРГТЕХСТРОЙ»

Адрес: 720031, г.Бишкек, ул. М.Горького, д. 1, 2 этаж, тел.: +996 (0312) 53-22-75

В соответствии с Протоколом заседания Совета директоров ОАО «Оргтехстрой» от 16.02.2022 г. приняты решения:

- Аманкулов Канат Маратович освобожден с 17.02.2022 г. по собственному желанию от должности Председателя правления и члена Правления ОАО «Оргтехстрой»;
- Нусубалиев Айбек Асылбекович с 18.02.2022 г. избран членом Правления и Председателем правления ОАО «Оргтехстрой».

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

В связи с утерей дипломов №СС070021885, №СД140009550 на имя Карасартовой Эркингул Асеиновны считать недействительными. Н-281

В связи с утерей гос. акта Ч №348964 (от 02.12.2011 г.) на имя Даликулова Абдумиталипа Нурпазиловича считать недействительным. Н-273

В связи с утерей свидетельства о праве на наследство по закону село Кара-Кульджинского района Ошской области Кыргызской Республики 15 марта 2012 года на имя Аскарова Абдималика Бакытовича проживающий по адресу: г.Узген, ул.Манаса, дом №126 считать недействительным. П/П-753

Өзгөн шаарынын тургуну Ибрагимов Абдусолом Вахабжановичке райстаттан жеке ишкерлик боюнча берилген күбөлүктүн ОКПО 27959972, ИНН 20802196900230 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-596

Кара-Суу районундагы Жаңы-Арык айыл өкмөтүнүн Таш-Арык участкасынын тургуну Абжапаров Жылдызбек Төлөгөновичке таандык "Жылдыз" дыйкан чарбасынын жер үлүшүнүн китеби жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-295

ПРИГЛАШЕНИЕ К УЧАСТИЮ В ТОРГАХ

Кыргызская Республика
«Проект Улучшение Теплоснабжения» (ПУТС)
Заем №/Кредит №/ Грант №: IDA, Grant D2400-KG

Название контракта: «Повышение энергоэффективности СШ №15 им. А.Муканова в с.Байзак Тюпского района Иссык-Кульской области (Лот 1) и «Повышение энергоэффективности СШ №89 им. П.Жуманазарова в с. Чымчык-Жар Сузакского района Джалал-Абадской области (Лот 2).

Номер для ссылки (в соответствии с планом закупок): SECO-HSIP-NCB-2022-1

1. Представленные в рамках указанного Проекта в распоряжение Кыргызской Республики средства будут использованы на приемлемые выплаты по Контракту на работы:
- **«Повышение энергоэффективности СШ №15 им. А.Муканова в с.Байзак Тюпского района Ыссык-Кульской области (Лот 1)**
- **«Повышение энергоэффективности СШ №89 им. П.Жуманазарова в с.Чымчык-Жар, Сузакского района Джалал-Абадской области (Лот 2)**
2. Агентство развития и инвестирования сообществ (АРИС) от лица Санташского айыл окмоту Тюпского района Иссык-Кульской области и от лица Ырыского айыл окмоту Сузакского района Джалал-Абадской области приглашает к подаче запечатанных конкурсных предложений от правомочных участников торгов для выполнения следующих работ:
- **«Повышение энергоэффективности СШ №15 им. А.Муканова в с.Байзак Тюпского района Ыссык-Кульской области (Лот 1)**
- **«Повышение энергоэффективности СШ №89 им. П.Жуманазарова в с.Чымчык-Жар, Сузакского района Джалал-Абадской области (Лот 2)**

Валютой конкурсного предложения является кыргызский сом.

3. Конкурсные торги будут проводиться по процедурам национальных конкурсных торгов в соответствии с Руководством Всемирного банка: Руководство по закупкам товаров, работ и неконсультационных услуг заемщиками Всемирного банка по займам МБРР и кредитам и грантам МАР от января 2011 года и пересмотренный в июле 2014 года и открыты для всех правомочных участников торгов в соответствии с тем, как это определено в "Руководстве по закупкам". Кроме того, просьба обратить внимание на параграф 1.16 Раздел VI (Том1), где изложена политика Всемирного банка в отношении конфликта интересов.
4. Заинтересованные участники могут получить дополнительную информацию и ознакомиться с тендерной документацией в офисе АРИС по следующему адресу:
Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, отдел закупок,
тел: +996 (312) 62-07-52, факс: +996 (312) 62-47-48,
э-почта: zakupki@aris.kg
или на сайте: www.aris.kg
5. Правомочные участники торгов могут полный комплект тендерных документов в электронном виде можно будет получить после регистрации на официальном сайте АРИС: **www.aris.kg.**
6. Предтендерная встреча с участниками торгов состоится в **11.00 часов местного времени 4 марта 2022 года** по указанному выше адресу.
7. Конкурсные предложения должны быть доставлены в вышеуказанный офис не позднее **18 марта 2022 года, 11.00 (местное время)** и должны оставаться в силе в течение 90 дней после вскрытия конкурсных предложений. Залоговое обеспечение Конкурсного предложения не требуется, однако требуется предоставление Декларации гарантийного обеспечения конкурсного предложения. Участник торгов, отзывающий или изменяющий свое Конкурсное предложение после вскрытия конкурсных предложений до истечения срока его действия, или не подписавший контракт, в случае его присуждения, или не предоставивший гарантию выполнения контракта к сроку, указанному в тендерной документации, автоматически не допускается к участию в тендерах в рамках проектов, реализуемых АРИС, сроком на два года.
8. Конкурсные предложения будут вскрыты в присутствии участников, пожелавших присутствовать, **18 марта 2022 года, 11.00 (местное время)** в Центральном офисе АРИС по адресу: **Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, конференц-зал.**

Базар-Коргон районунун сот аткаруучулар кызмат бөлүмү тарабынан

карызкор Жамгырчы уулу Улукбектен "Бакай-Банк" ААКнын пайдасына карызкор Жамгырчы уулу Улукбекке тиешелүү Базар-Коргон районунун Арстанбап айыл аймагынын Гумхана айылындагы Э.Бообеков көчөсүнүн №36 дареги боюнча жайгашкан, жалпы пайдалуу аянты - 139,56 кв.м., жашоо аянты - 93,44 кв.м., жалпы жер тилкеси - 2125,0 кв.м. болгон турак жайга экинчи жолу ачык соода-сатык жарыялайт.

Турак жайдын баштапкы баасы 750 000 (жети жүз элүү миң) сом.

Соода-сатык **2022-жылдын 28-март күнү саат 14.00дө** мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Соода-сатыкка катышууну каалоочулар турак жайдын баштапкы баасынын 5 пайызын соода-сатык болгонго чейин Базар-Коргон райондук САКБнын депозиттик эсебине төгүүгө тийиш. Бул сумма соода-сатыкта турак жайдын сатып алган сумма эсебинен төгүлөт. Соода-сатыкта жеңилген катышуучулардын алдын ала төлөнгөн шерт суммалары соода-сатык аяктагандан кийин кайтарылып берилет. Соода-сатыкта уткан адам жети күндүн ичинде соода-сатыктын алдында төккөн сумманы кошо эсептөө менен мүлктүн сатып алынган суммасын толугу менен төлөп берүүгө милдеттүү.

Байланыш телефону: (03736) 5-00-79, (0778)-86-52-52. Д-08

Жалал-Абад шаардык сот аткаруучулар кызматынын бөлүмү тарабынан

Жалал-Абад шаарынын Тоголок Молдо көчөсүнүн №68 үйү, идентификациялык сыр белгиси №3-10-02-0006-1605 саны менен катталган Хажиматов Илхомжон Улугбековичтин менчик ээлигиндеги турак жайы биринчи жолу ачык соода-сатыкка коюлат.

Турак жайдын баштапкы (старттык) баасы 2 189 800 (эки миллион бир жүз сексен тогуз миң сегиз жүз) сом.

Ачык соода-сатык **2022-жылдын 28-март күнү саат 10.00дө** мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Сатыкка катышууну каалагандар сатык боло турган күндөн беш күн мурда мүлктүн баштапкы баасынын **5%ын** соода-сатык өткөрүлгөнгө чейин Жалал-Абад шаардык САКБнын депозиттик эсебине кепилдик төлөм катары төлөп берүү менен сатыкка катыша алат. Соода-сатыкта утуп алган адамдын төккөн кепилдик суммасы сатып алуу баасына кошулат. Соода-сатыкта жеңилген катышуучуларга алдын ала төлөнгөн кепилдик суммалары соода-сатык аяктагандан кийин кайтарылып берилерин түшүндүрөт. Соода-сатыкта уткан адам жети күндүн ичинде соода-сатыктын алдында төккөн сумманы кошо эсептөө менен мүлктүн сатып алынган суммасын толугу менен төлөөгө милдеттүү. Жалал-Абад шаарынын сот аткаруучулар кызматынын бөлүмүнүн депозиттик эсеби "РСК Банк" аркылуу ИНН: **00501199510013**, БИК: **440001**, төлөм коду: **14511900**, э/счет **4408012100000241**.

Байланыш тел.: (0553) 07-12-09. Д-08

КРнын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик салык кызматынын Токтогул району боюнча башкармалыгы тарабынан

соттун чечиминин негизинде мамлекеттин пайдасына конфискацияланган кыймылдуу мүлккө ачык соода-сатык жарыяланат. Кыймылдуу мүлк "ВАЗ 21213" үлгүсүндөгү, мамлекеттик белгиси "В 02-03 S" сандуу автоунаа, 2001-жылы өндүрүштөн чыгарылган, өңү кызгылт-көк түстөгү, көлөмү 1570 куб.

Автоунаанын баштапкы баасы 35000 (отуз беш миң) сом.

Ачык соода-сатык **2022-жылдын 23-март күнү саат 11.00дө** мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Сатыкка катышууну каалагандар сатык боло турган күндөн бир күн мурда мүлктүн баштапкы баасынын **5%ын** соода-сатык өткөрүлгөнгө чейин Токтогул райондук салык кызматынын депозит эсебине кепилдик төлөм катары төлөп берүү менен соода-сатыкка катыша алат. Соода-сатыкта утуп алган катышуучунун кепилдик катары төлөнгөн суммасы сатып алуу баасына кошулат. Соода-сатыкта жеңилген катышуучуларына төлөнгөн шерт пул тооруктар аяктагандан кийин үч жумушчу күндүн ичинде кайтарылып берилет. Соода-сатыкта уткан катышуучу жети күндүн ичинде соода-сатыктын алдында төккөн шерт пулду кошуу менен мүлктүн алынган суммасын толугу менен төлөп берүүгө милдеттүү. Токтогул райондук салык кызматынын депозиттик эсеби "РСК Банк" ААК аркылуу э/счету **4408041101001334**.

Байланыш телефону: (0501) 00-81-01. Д-08

КРнын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик салык кызматынын Токтогул району боюнча башкармалыгы тарабынан

соттун чечиминин негизинде мамлекеттин пайдасына конфискацияланган кыймылдуу мүлккө ачык соода-сатык жарыяланат. Кыймылдуу мүлк автомобиль "ТОЙОТА-ХАРРИЕР" үлгүсүндөгү, мамлекеттик белгиси "В 3549 АН" сандуу автоунаа, 2004-жылы өндүрүштөн чыгарылган, кара түстөгү, көлөмү см^3-2360 куб.

Автоунаанын баштапкы баасы 370 000 (үч жүз жетимиш миң) сом.

Ачык соода-сатык **2022-жылдын 23-март күнү саат 14.00дө** мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Сатыкка катышууну каалагандар сатык боло турган күндөн бир күн мурда мүлктүн баштапкы баасынын **5%ын** соода-сатык өткөрүлгөнгө чейин Токтогул райондук салык кызматынын депозит эсебине кепилдик төлөм катары төлөп берүү менен соода-сатыкка катыша алат. Соода-сатыкта утуп алган катышуучунун кепилдик катары төлөнгөн суммасы сатып алуу баасына кошулат. Соода-сатыкта жеңилген катышуучуларына төлөнгөн шерт пул тооруктар аяктагандан кийин үч жумушчу күндүн ичинде кайтарылып берилет. Соода-сатыкта уткан катышуучу жети күндүн ичинде соода-сатыктын алдында төккөн шерт пулду кошуу менен мүлктүн алынган суммасын толугу менен төлөп берүүгө милдеттүү. Токтогул райондук салык кызматынын депозиттик эсеби "РСК Банк" ААК аркылуу э/счету **4408041101001334**.

Байланыш телефону: (0501) 00-81-01. Д-08

Ак-Суу районунун Чельпек айыл аймагынын Таш-Кыя айылынын тургуну Кадырмахмедов Канатбек Курманбековичтин наамындагы жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү сериясы Ч №211220, идент.коду 2-01-07-1002-0098 (09.07.2009-ж.) мамлекеттик актысы жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-772

Мамлекеттик каттоо кызматынын Ноокат райондук башкармалыгы тарабынан Жаңы Ноокат айыл аймагынын тургуну Эргашов Абдужаббор Маматисмоновичке таандык иден. №5-05-06-0016-2117, Ч №453868 мамлекеттик актысы жана техникалык паспорту жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-010

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности Ч №454348 (от 12.04.2013 г.) на имя Маткеримова Курманбека Аскарбековича считать недействительным. Н-280

ЖОГОЛДУ
УТЕРЯ

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на земельный участок Ч №330006 иден. код 2-03-07-0001-0227 с.Булан-Соготту на имя Мамбетова Жолдошбека считать недействительным. П/П-557

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на земельный участок №112938 (от 05.12.2007 г.) на имя Джунушовой Рыскул Джакыповны считать недействительным. П/П-557

В связи с утерей гос. акта ЧN№472651 на имя Мырзабек уулу Арлена считать недействительным. Н-271

В связи с утерей гос. акта №434862 на имя Рахматовой Айгул Орунбаевны считать недействительным. Н-271

Манапбаева Кишимжан Шергазыевнага таандык Сузак районунун Багыш айыл өкмөтүнө караштуу Октябрск айылындагы жер тилкесинин жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы Ч №333799, идентификациондук коду 3-05-09-1005-2110) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Д-08

Өзгөн шаарынын Чапаев көчөсүнүн тургуну Бедимакова Жамалхан Тажимаматовнага таандык жер үлүшүнүн күбөлүгү №13939 (14.12.1995-ж.б.) иден. код 5-06-03-0015-1261 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-553

Өзгөн шаарынын Чапаев көчөсүнүн тургуну Бедимакова Рискинсага таандык жер үлүшүнүн күбөлүгү иден. код 5-06-03-0011-1088, 5-06-03-0023-1702, 5-06-03-0015-1260 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-551

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности на земельный участок (доли) №70302 на имя Степоненко Ольги Ивановны считать недействительным. Н-274

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности №0053155 на имя Нарынбек уулу Миржан считать недействительным. Н-276

Сабирова Салимага тиешелүү мам. акт №535881 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-277

В связи с утерей гос. акта №532111 и договор купли-продажи (30.06.2014 года) на имя Булатовой Регины Карыбековны считать недействительным. Н-278

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Исаева Батма Апиловна код ОКПО 30340880, ИНН 13005196500335 считать недействительным. Н-279

ӨЗГӨН РАЙОНУНУН СОТ АТКАРУУЧУЛАР КЫЗМАТЫНЫН БӨЛҮМҮ ТАРАБЫНАН

Калыков Адыл Садыковичке тиешелүү болгон Өзгөн районунун Ийри-Суу айыл аймагынын Корс-Этти айылынын М.Мамырбаев көчөсү №176 жайгашкан жалпы пайдалуу аянты - 84,29 кв.м., жашоо аянты - 67,44 кв.м., жер участкасы - 2500 кв.м., идентификациялык коду №5-06-08-1005-0038 сандуу турак жайы биринчи жолу ачык соода-сатыкка коюлат.

Турак жайдын баштапкы баасы – 506 000 сом.

Ачык соода-сатык **18.03.2022-жылы саат 11.00дө** мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт.

Сатыкка катышууну каалагандар сатык болуп турган күндөн бир күн алдын ала мүлктүн баштапкы баасынын **5%ын** соода-сатык өткөрүлгөнгө чейин Өзгөн районунун САКБнын депозиттик эсебине кепилдик төлөм катары төлөп берүү менен сатыкка катыша алат.

Соода-сатыкта утуп алган адамдын төккөн кепилдик суммасы сатып алуу баасына кошулат. Соода-сатыкта жеңилген катышуучуларына алдын ала төлөнгөн кепилдик суммалары соода-сатык аяктагандан кийин кайтарылып берилерин түшүндүрөт.

Соода-сатыкта уткан адам жети күндүн ичинде соода-сатыктын алдында төккөн сумманы кошо эсептөө менен мүлктүн сатып алынган суммасын толугу менен төлөп берүүгө милдеттүү. Өзгөн райондук САКБнын депозиттик эсеби: **№4407022100000172**.

Байланыш телефону: (03233) 5-04-31.

Н-???

Подразделение службы судебных исполнителей Октябрьского района г.Бишкек

ПРОВОДИТ АУКЦИОН НА АВТОТРАНСПОРТНОЕ СРЕДСТВА:

«Хонда Аккорд», легковой седан, гос. номер 01KG569AEG, 1999 года выпуска, белого цвета, принадлежащий на праве собственности принадлежащий Косубек уулу Эрлан.

Аукцион состоится к **10.00 часам 25 марта 2022 года** по адресу: **г.Бишкек, ул.Абдрахманова, 132.**

Начальная стартовая стоимость авто составляет 100 000 (сто тысяч) сом.

Лицам желающим участвовать на (торгах) аукционах необходимо внести гарантийный взнос в размере **5%** от стоимости залога квартиру, на депозитный счет ПССИ Октябрьского района г. Бишкек р/с **4402032100000408**, БИК **440001**, банк получателя: Центральное казначейства МФКР. Назначение: депозитный счет ПССИ Октябрьского района г. Бишкек, код платежа: **14511900**.

Н-250

Справки по телефону: (0312) 30-30-67, судебный исполнитель ПССИ Октябрьского района г.Бишкек Султаналиевой А.Р.

Судебный исполнитель подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района Омурбеков А.О.

ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН НА ЗАЛОЖЕННОЕ НЕДВИЖИМОЕ ИМУЩЕСТВО:

жилую квартиру общей полезной площадью - 61,40 кв.м., жилой площадью - 39,30 кв.м. по адресу: Чуйская область, Аламудунский район, село Лебединовка, пр. Ленина, дом №104, кв.44, идентификационный код 7-01-09-1001-0233-01-044, принадлежащий на праве собственности Кубатбекову Эсенбеку Коколоновичу, (назначенного представителем должника Лебединовского айыл окмоту Аламудунского района Чуйской области определением Аламудунского районного суда Чуйской области от 30.06.2021 года), путем продажи с публичных торгов, установив ее начальную (стартовую) цену продажную цену в размере 1 200 000 (один миллион двести тысяч) сомов.

Публичные торги состоятся в **10.00 часов 25 марта 2022 года** в подразделение службы судебных исполнителей Аламудунского района.

Установив его начальную (стартовую) продажную цену в размере 1 200 000 (один миллион двести тысяч) сомов.

Для участия в торгах необходимо внести **5% - 60 000 (шестьдесят тысяч) сом,** гарантийного взноса зачислив данную сумму Чуйский филиал ОАО "РСК Банк", БИК **440001**, код платежа **14511900**, лицевой счет подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района **4403012100000388**, (адрес **ЧФ ОАО "РСК Банк", г.Бишкек, пр.Чуй, 43).**

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона.

Участник, выигравший публичные торги обязан в течение семи дней внести на расчетный счет подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса.

За информацией обращаться в подразделение службы судебных исполнителей Аламудунского района по адресу: гор. Бишкек, ул. Ахунбаева, 119 А, тел.: (0312) 56-58-67. С-212

«НАН-КОНДИТЕРДИК КОМБИНАТЫ» ААК

2020-жылдын 18-мартында Бишкек шаары, А.Бакаев көчөсү, 53 а дарегинде боло турган төмөндөгүдөй күн тартибиндеги маселе боюнча акционерлердин жылдык жалпы чогулушун чакыруу жөнүндө маалымдайт:

1. Эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү.
2. 2021-жылдагы коомдун башкармалыгынын отчёту.
3. 2021-жылдагы Текшерүү комиссиясынын отчёту.
4. Кирешелер жана чыгашалар жөнүндөгү отчётту, жылдык балансты бекитүү.
5. 2022-жылга карата жылдык бюджетти бекитүү.
6. Тышкы аудитордун корутундусун бекитүү.
7. Тышкы аудиторду шайлоо жана сый акысынын өлчөмүн бекитүү.
8. 2021-жылдагы дивиденддерди бөлүштүрүү.

Акционерлерди каттоо **саат 8.30да.** Башталышы **саат 9.00дө.** Чогулуштун материалдары менен "НКК" ААКдан **21-57-83** телефондору боюнча таанышууга болот.

Акционерлердин паспорту жана ишеним каты болууга тийиш.

ОАО «БУЛОЧНО-КОНДИТЕРСКИЙ КОМБИНАТ»

объявляет о созыве годового собрания акционеров, которое состоится 18 марта 2022 года в 9.00 ч. по адресу: г.Бишкек, ул.А.Бакаева, 53 а, со следующей повесткой дня:

1. Утверждение состава счетной комиссии.
2. Отчет Правления общества за 2021 год.
3. Отчет ревизионной комиссии за 2021 год.
4. Утверждение годового баланса, отчета о прибылях и убытках.
5. Утверждение годового бюджета на 2022 г.
6. Утверждение заключение внешнего аудитора.
7. Выборы внешнего аудитора и утверждение размера вознаграждения.
8. Выборы членов Ревизионной комиссии.
9. Распределение дивидендов за 2021 год

Регистрация акционеров **в 8.30 ч.** Начало – **9.00 ч.** С материалами к собранию можно ознакомиться в ОАО «БКК» по тел.: **21-57-83.**

Акционерам иметь паспорт и доверенность.

Н-252

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫ

КЫРГЫЗ БАНКЫ

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Ош областтык башкармалыгы ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандар үчүн көтөрүүчү жабдуу жана орнотуу кызматтарын сатып алуу тууралуу жарыялайт (толук маалымат техникалык талапта көрсөтүлгөн).

Баа котировкалары (сунуштар), «Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандар үчүн жабдууларды жана материалдарды сатып алууга баа котировкалары» белгисин коюу менен чапталган конверт түрүндө **2022-жылдын 3-мартына чейин саат 15.00дөн** кечиктирилбестен **Ош шаары, Курманжан датка көчөсү, 119** дареги боюнча кабыл алынат.

Толук маалымат алуу үчүн **(03222) 4-84-03, (0555) 82-05-10** телефондору аркылуу кайрылсаңыздар болот.

Була-оптикалык байланыш чубалгысын ижарага берүү келишимин түзүү укугуна аукцион өткөрүү жөнүндө маалыматтык билдирүү

«Кыргызстан УЭТ» ААК Чүй, Нарын, Жалал-Абад, Ош облустарынын аймактары аркылуу өткөн 500-220-110 кВт электр берүү чубалгыларынын (ЭБЧ) чагылгандан коргогуч зымына төшөлгөн, жалпы узундугу 1332, 840 км болгон була-оптикалык байланыш чубалгысын (БОБЧ) ижарага берүү боюнча кайрадан ачык аукцион өткөрөт.

Аукцион өтүүчү жана арыздар кабыл алынуучу дарек: **Бишкек ш., Жибек Жолу пр., 326.**

Шерт пул **2022-жылдын 25-февралы саат 16.00гө** чейин кабыл алынат.

Катышууга өтүнмөлөр **2022-жылдын 25-февралы саат 16.00гө** чейин кабыл алынат.

Өтүнмөлөрдүн ачылышы **2022-жылдын 28-февралында саат 10.00дө** болот, ага бардык талапкерлер чакырылат.

Катышуучуларды каттоо: **2022-жылдын 3-марты саат 9.00**

Аукцион өткөрүлүүчү убакыт: **2022-жылдын 3-марты саат 10.00**

Реквизит: «Кыргызстан улуттук электр тармагы» ААК

Юридикалык дарек: **Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Жибек Жолу пр., 326**

ИНН: **02512200110100**

ОКПО: **22862713**

Банктын аталышы: **«Оптима банк» ААКнын Бишкектеги филиалы**

БИК **109018**

Э/Э: **1091820100040606**

Электрондук почтанын дареги: **nesk@elcat.kg, ozilneskgroup@gmail.com**

ЖОГОЛДУ
УТЕРЯ

В связи с утерей свидетельства о гос. регистрации ИП Шейшенов Рустанбек Азимович ОКПО 23617418, ИНН 22606198200384 считать недействительным. Н-248

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Каныбек уулу Арген ОКПО 29068852, ИНН 20108199200055 считать недействительным. Н-247

В связи с утерей свидетельства на право пользование земельной долей ЧС XV-XV №0739 на имя Майбах Тамары Максимовны считать недействительным. Н-249

Боркоева Гульсаанага тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт серия Ч №592029, С.Ч №807354 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-251

Абдыбеков Абдымиталип жана анын үй-бүлөсүнө тиешелүү болгон сериясы №0067677 жер участогуна (үлүшүнө) жеке менчик укугу жөнүндө күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-059

Өзгөн шаарынын Кашкар көчөсү, 5 үйүнүн тургуну Азимбаева Гулбайра Абдибаитовнага райстаттан жеке ишкердик боюнча берилген күбөлүктүн ИНН 10611197100425 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-321

Эркин-Тоо
Гезит ээси: КР Министрлер Кабинети

Биздин реквизиттер: р/с №1280010019784103 БИК 128001 ОКПО 20108596 ИНН. 00107199210141 ЗАО Кыргызский-Инвестиционно-Кредитный Банк (КИКБ)

Башкы редактор
АЛЕНОВ
Бахпурбек
Абдыкарович

Кабылдама 62-38-75

Башкы редактордун 1-орун басары КАРБОСОВА Жазгүл – 62-38-77

Башкы редактордун орун басары ДЫЙКАНОВА Жылдыз – 62-38-78

Коммерциялык директор САТЫКУЛОВ Орункул – 62-19-06 факс
Уюлдук тел.: (0705) 11-75-87
(0773) 11-75-87

Жооптуу катчы КУЛАТАЕВА Бактыгүл - 62-38-71

Бөлүмдөр:

Саясат, укук жана экономика бөлүмү – 66-22-27

Маданият, адабият жана спорт бөлүмү – 62-38-71

Веб-сайт – 62-18-64

Коммерциялык бөлүм – 62-18-66

"Нормативдик актылар" журналы – 62-38-71

Башкы эсепчи – 62-38-73

Компьютердик борбор – 62-38-74

Жарнамалар кыргыз, орус, англис тилдеринде берилет.

Жарнамалардын мазмунуна редакция жооп бербейт.
Мыйзамдар бир эле мезгилде кыргыз жана орус тилдеринде "Эркин-Тоо" гезитинде жарыяланып, ал расмий жарыялоо болуп эсептелет.
Автордун көз карашы редакциянын позициясын билдирбейт.

Биздин дарегибиз:
Бишкек шаары, 720040, Абдумомунов көчөсү, 193.

erkintoo@mail.gov.kg

● Юстиция министрлигинен берилген катталуу күбөлүгү №592

Жумасына эки ирет: шейшемби, жума күндөрү чыгат.

Индекси: 68451

"Учкун" ААКнын басмаканасында басылды.
Буйрутма №137. Нускасы 12460
Басууга 17.02.2022-ж. саат 20.00дө берилди
Сатык келишим баада

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити
Эркин-Тоо

Кайрылып куштар келгенче

ЧЕТ ЖЕРДЕ ЖЕҢИШКЕ ЖЕТКЕН ЖЕРДЕШТЕР

Учурда кыргыздын уланкыздары дүйнөнүн чар тарабында эмгектенип жүрүшөт. Алардын айрымдары чет өлкөлүк алдыңкы окуу жайларда окушса, айрымдары өз алдынча ишкердик менен алектенип, белгилүү компанияларда камчы салдырбай иштеп, өзүн да, Кыргызстанды да таанытып жатат. Жаңыдан ачкан "Чет жерде жеңишке жеткен жердештер" аттуу маектөрүбүздүн алгачкы коногу Түркиядагы "Кыргыздарга жардам көрсөтүү жана билим берүү" коомунун төрайымы Шарапат Токтосадыкова болмокчу. "Эркин Тоо" гезити мындан ары чет жерде окуп, иштеп ийгилик жараткан жердештерибиз тууралуу макала, интервьюларды үзбөй берип турмакчы.

- Шарапат айым, сиз жетектеген "Кыргыздарга жардам көрсөтүү жана билим берүү" коому качан түзүлгөн? Коомдун негизги максаты кайсы?

- Бул коом 2019-жылы 30-октябрда түзүлгөн. Негизги максаты-Түркияга келген мекендештерибизге ар тараптан жардам көрсөтүү.

- Адатта чет өлкөгө биринчи барган кыргыздар кандай көйгөйлөргө дуушар болушат?

- Сырт жакка биринчи ирет иштегени чыккан кыргыздар тилден кыйналат. Экинчиси, өзүнө ылайык жумуш табыш да кыйынга турат. Үчүнчүсү, тураксайаа маселеси. Төртүнчүсү, Түркиянын мыйзамдарын жакшы билишпейт. Эгер жумуш табылса, ошол жумуш берген фирма, же кожоюн менен эмгек келишимин түзгөндү эстеринен чыгарышат.

- Учурда Түркияда канча кыргыз жарандары эмгектенип жүрөт? Алардын так саны барбы?

- Эгер кыргыздар мурда Орусияга көбүрөөк барышса, акыркы жылдары Түркияга келген эмгек мигранттарынын саны арбыды. Буга бир чети боордош түрк эли менен биздин тилибиздин, динибиздин жакындыгы да себеп болду окшойт деп ойлойм. Анын үстүнө түрк эли Орто Азия элдерине, айрыкча кыргыздарга боор толгой карашат. Түрктөрдүн "биздин ата-бабалар Түркияга Кыргызстандан көчүп келишкен" деген сөздөрүн көп угуп калам. Азыр Түркияда 30 миңден ашуун кыргызстандык жарандар эмгектенип жүрүшөт.

- Түркияда кандай кызматтарга суроо-талап жогору?

- Мезгилге жараша жумуштар чыгып турат. Жай айларында жаштарыбыз көбүнчө меймманканаларда, же эс алуучу жайларда иштешет. Кыз-келиндер үй жумуштарында, бала, же карыган ата-энелерди карап эмгектенишет.Бирок, акыркы кезде ушул жумуштарды табуу да кыйын болуп баратат. Анткени, сырттан келген эмгек мигранттар көбөйүүдө.

- Дегеле чет өлкөгө чыгып иштөөнү каалаган жарандар эмнелерди билип, эмнеге көңүл бурушу абзел? Кайсы бир өлкөгө бара электе, Кыргызстанда жүргөн кезинде эмнелерди алдын-ала билип алыш керек?

- Биринчиден, барып иштей турган мамлекеттин мыйзамдарын окуп, таанышып алыш керек. А бизде, кыргыздарда, кандай? Айылдашы, же классташы, же тайкеси иштеп жүргөн болот. Анан ал "кел" деп чакырат. Билет сатып алат да учуп келе берет. Баарын Кыргызстандай эле болсо керек деп жоромолдойт. Башка мамлекет болгондон кийин ал жердин мыйзамы, тартиби, үрп-адаты, менталитети баары башкача болот. Анан ошол барып иштей турган өлкөнүн тилин үйрөнүп, жок дегенде өзүн тааныштырганды, көчөнүн дарегин сураганды, дүкөнгө кирсе бир нерсени сатып алгыдай деңгээлде билип алганы жакшы.

- Сиздердин коомго кыргыз жарандары кандай маселе менен көп кайрылат?

- Көбүнесе жумуш таап берүүнү сурап кайрылышат. Ошондой эле жатакана, квартирадан жардам берүү маселеси менен келишет. Ар кандай зордук- зомбулукка кабылган жарандар да көп кайрылышат. Биз, бардыгына колдон келген жардамыбызды көрсөтөбүз.

- Шарапат айым, өзүңүз жогоруда белгилегендей, чет жерде жумуш табуу да бир топ кыйын. Биздин жарандар жумуш тапкандан кийин алданып калбаш үчүн кандай келишимдерди түзүш керек?

- Тилекке каршы, биздин көпчүлүк жарандар өздөрүнүн укугун жакшы билбейт. Иш берген фирма, же жеке тарап эмне десе баарына макул боло берет. Келишимге кол коет, анын шарттары менен таанышпайт. Кийин нааразы болуп, менин эмгек акымды аз берип койду, же кайсы бир жумуштарым үчүн такыр эле төлөбөй койду деп даттанып келишет. Барып, сүрүштүрүп карасак өзү башында макул болуп, кол коюп берген болуп чыгат. Мындан сырткары ошол өзү иштеп жаткан өлкөнүн укук-ченемдик мыйзамын, эмгек тартибин, маданиятын билиш керек. Түркияда эмгекке жайгаштыруу боюнча көптөгөн агенттиктер иш алып барат. Ошо аркылуу ишке орношсо алданбайт. Алданып калган күндө да алар эмгек акысын алып берет. Анан да Түркиянын аба-ырайына, турмуш шартына көнүүгө туура келет.

- Түркиянын эмгек тартиби менен Кыргызстандын эмгек тартибинин ортосунда кандай айырмачылыктар бар? Иш берип жаткан фирмалар адамдын кандай сапаттарына өзгөчө басым жасайт?

- Жогоруда айтканымдай, Түркияда кыргыз жарандары көбүнчө ошол жумуш берген үйдө жатып калып иштешет. Түрк ишкерлери адамдын чынчылдыгына, тазалыгына жана жоопкерчилигине карап ишке алышат.

- Өзүңүз алгач кайсы чет өлкөгө бардыңыз? Биринчи барганда кандай кыйынчылыктарга туш болдуңуз?

- Мен чет өлкөгө алгач чыккан бардык мигранттардай эле бир топ кыйынчылыкты баштан кечирдим. Биринчи келгенде эле тилин билбей кыйналасың. Анан ошол жердин абаырайына, климатына, шартына, салтына, мыйзамына көнүшүң керек болот. Мен Түркияга алгач келгенде бир кемпирди карап иштедим. Үйүн бир аял жумасына бир жолу келип тазалап турат. Дагы бир үй кызматкери келип тамагын жасап берет. Менин милдетим үч маал тамагын берип, убагында ийне сайып туруу. Мен жакшы адамдарга туш болдум. Ошентип жүрсөм, бир күнү ал кемпир каза болуп калды. Мага ошол кемпирдин баласы ыраазылык билдирип, тааныштарынан сураштырып башка жумуш таап берди. Эми мен ооруканада медайым болуп иштей баштадым. Ошол жерден түрк тилин үйрөндүм. Анан Кыргызстандан эки кызымы алып келдим. Азыр экөө тең окуп жатат. Бир күнү бир түрк "мен Кыргызстандан келген адамдарга жардам берип иштейм. Кааласаң мени менен иште", - деп чакырып калды. Мен макул болдум. Бир жылдан кийин ал түрк башка шаарга которулуп кетти. Мен ойлонуп отуруп, азыр өзүм жетектеп жаткан "Кыргыздарга жардам көрсөтүү жана билим берүү" коомун түздүм.

- Коомдун аткара турган негизги иштерине токтоло кетсеңиз.

- Биздин коом Түркияда иштеп, окуп жүргөн кыргыздарга ар тараптан жардам көрсөтөт. Мисалы, визасы аяктап калгандардын мөөнөтүн узартып беребиз. Же бир кыргыз үйүнө, Кыргызстанга кайта турган болуп калса, анын ордуна дагы бир кыргызды жумушка киргизебиз. Ооруп калгандар болсо, ооруканага барып жардам көрсөтөбүз. Кудай жамандыктын бетин ары кылсын, эгер кимдир бирөө кырсыкка учурап, каза болуп калса, ал кишинин сөөгүн Мекенге жөнөткөнгө кол кабыш кылабыз. Кээде айрым кыргыздар жашаар жери жок көчөдө калат, аларды жатаканага жайгаштырабыз. Иши кылса жумуш толтура.

- Анталияда жашаган кыргыздар майрамдарда жолугуп, иш-чараларды өткөрүп турасыздарбы?

- Ооба. Майрамдарда айымдар арасында волейбол, мырзалар арасында футбол оюндары боюнча мелдештер өтүп турат. Анталиядагы кыз-келиндердин башын бириктирип, жамаатты түзгөмүн. Бир группада, же жамаатта 256 айым бар. Менде андай жамааттан бешөө бар.Андан сырткары Түркиянын чоң-чоң шаарларына, маданий жайларына, музейлерине атайын саякаттарды уюштуруп турабыз.

- Кандай көйгөйлөр бар?

- Түркиядагы кыргыздардын биринчи көйгөйү-жумушка орношуу, виза маселеси. Тилекке каршы мигранттар үчүн иш аз. Кыргызстандан келгендер мамлекеттик кызматтарда иштей албайт. Көбүнчө бала, же кары-картаң адамдарды багып иштешет. Үй жумуштарын жасашат.

- Чет жерде өз жолун таап, ийгиликке жеткен жердештерибиз да болсо керек?

- Албетте, бар. Айрым азаматтарыбыз, айымдар чакан фирмаларды, кафелерди, дүкөндөрдү, чач тарачканаларды ачып иштетип жатат.

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ